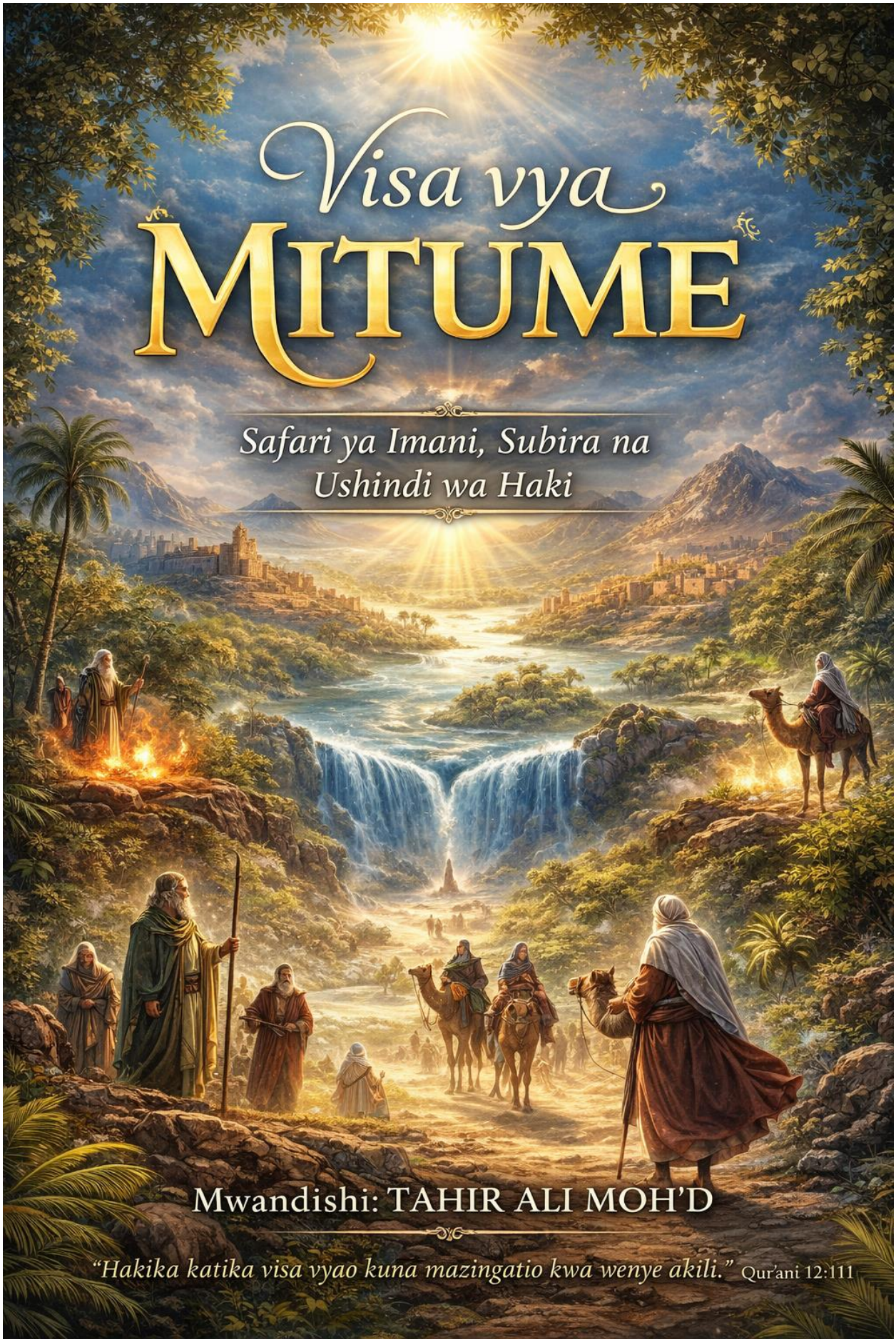
Visa vya
MITUME
Safari ya Imani, Subira na
Ushindi wa Haki
Mwandishi: TAHIR ALI MOH'D
"Hakika katika visa vyao kuna mazingatio kwa wenye akili." Qur'ani 12:111

YALIYOMO

UTANGULIZI.....4
KABLA YA NABII ADAM.....5
KISA CHA NABII ADAM.....12
KISA CHA NABII IDRIS.....17
KISA CHA NABII NUH.....21
KISA CHA NABII HUD.....28
KISA CHA NABII SWALEH.....33
KISA CHA NABII IBRAHIM.....37
KISA CHA NABII LUT.....47
KISA CHA NABII ISMAIL.....53
KISA CHA NABII IS-HAQ.....59
KISA CHA NABII YAKUB (ISRAEL).....64
KISA CHA NABII YUSUF.....69
KISA CHA NABII SHUAIB.....77
KISA CHA NABII AYYOUB 83
KISA CHA NABII DHULKIFL.....89

KISA CHA NABII MUSA.....96
KISA CHA NABII HARUN.....104
KISA CHA NABII DAUD.....111
KISA CHA NABII SULEIMAN.....119
KISA CHA NABII ILYAS.....126
KISA CHA NABII AL-YASA.....131
KISA CHA NABII YUNUS.....134
KISA CHA NABII ZAKARIYA.....144
KISA CHA NABII YAHYA.....151
KISA CHA NABII ISA.....157
MAISHA YA NABII MUHAMMAD.....165
MWISHO.....185

UTANGULIZI

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

Sifa njema zote ni za Mwenyezi Mungu, Mola wa ulimwengu wote, Mwingi wa rehema, Mwenye kurehemu, Ambaye kwa hekima Yake ametuteremshia nuru ya uongofu kupitia manabii na mitume Wake. **Rehma na amani zimshukie Mtume Muhammad (ﷺ)**, mjumbe wa mwisho na kiongozi wa haki, pamoja na jamaa zake na maswahaba wake wote.

Kitabu hiki kinakusanya **visa vya Mitume wa Mwenyezi Mungu**, ili tuzichukue hadithi hizi si kama simulizi za kale, bali kama **mwongozo wa maisha**, unaotupa subira ya Ayyoub, imani ya Ibrahim, uadilifu wa Shuaib, na huruma ya Mtume wetu Muhammad ﷺ

Mwenyezi Mungu atujaalie **tusome, tuelewe, na tuige** yale mema yaliyomo humu, ili nuru ya wahyi iangaze nyoyo zetu kama ilivyowaangazia manabii Wake watukufu. Aamiin

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

KABLA YA NABII ADAM

1. Mwanzo wa Uumbaji — Hakuna Kitu Isipokuwa Mwenyezi Mungu

Kabla ya kila kitu, **hakukuwa na mbingu, ardhi, nuru, giza, wala viumbe** — Alikuwepo **Mwenyezi Mungu**.
Alikuwa Yeye pekee, bila washirika, bila mipaka, bila anga, bila muda.

Mtume Muhammad ﷺ Amesema:

"Mwenyezi Mungu alikuwepo, na hakuna kitu kilichokuwepo pamoja Naye."
(Hadithi sahihi – Al-Bukhari)

Hapo ndipo Mola alipoanza **kuumba ulimwengu kwa amri Yake ya "Kun Fayakun" – "Kuwa!" ikawa."**

2. Uumbaji wa Maji na Arshi

Kitu cha kwanza kabisa kuumbwa, kabla ya mbingu na ardhi, ni **Maji** na **Arshi (Kiti cha Enzi cha Mwenyezi Mungu)**.

Qur'ani inasema:

"Na Arshi Yake ilikuwa juu ya maji."
(Surah Hud 11:7)

Arshi ndio **kiumbe kikubwa zaidi**, ishara ya utukufu wa Mwenyezi Mungu juu ya viumbe vyote.
Baada ya hapo, Akaumba **Kalamu (Qalam)** – ambayo iliandika kila kitu kitakachotokea hadi Siku ya Kiyama.

3. Uumbaji wa Kalamu (Qalam)

Mwenyezi Mungu akaiumba **Kalamu**, na akaamuru iandike:

"Andika kila kitu kitakachotokea mpaka siku ya mwisho" (Hadithi Sahihi).

Hadithi Sahihi inasema:

"Kitu cha kwanza alichoumba Mwenyezi Mungu ni Kalamu, kisha akaiambia: 'Andika.' Ikasema: 'Nini niandike?' Akasema: 'Andika kila kitu kitakachotokea."
(Hadithi – Abu Dawud, Tirmidhi)

Hapo ndipo **mpango wa ulimwengu** ukawekwa rasmi — kila jambo likapangwa kwa hekima.

4. Uumbaji wa Mbingu na Ardhi

Baada ya hayo, Mwenyezi Mungu akaumba **mbingu na ardhi katika siku sita (vipindi sita)**.

"Hakika Mola wenu ni Mwenyezi Mungu, aliyeziumba mbingu na ardhi katika siku sita…" (Surah Al-A'raf 7:54)

Mwanzo, mbingu na ardhi zilikuwa **zimeungana**:

"Je, wale waliokufuru hawakuona kwamba mbingu na ardhi zilikuwa zimeungana, tukazifarikisha?" (Surah Al-Anbiya 21:30)

Kisha Mola akazipambanua — mbingu zikainuliwa juu, ardhi ikatandazwa chini, na akaweka **mizani ya uwiano**.

5. Uumbaji wa Nuru na Giza

Baada ya kuumba mbingu, Mwenyezi Mungu akaumba **nuru na giza**.

“Mwenyezi Mungu ndiye Aliyeumba mbingu na ardhi, na akajaalia giza na nuru.”
(Surah Al-An‘am 6:1)

Kisha akapamba anga la karibu (mbingu ya kwanza) kwa **nyota na sayari**, kama ilivyotajwa:

“Na kwa yakini tumepamba mbingu ya karibu kwa taa (nyota) na tumezifanya ziwe ulinzi.”
(Surah Al-Mulk 67:5)

Nyota zikawekwa kwa mapambo na ulinzi dhidi ya mashetani wanaosikiliza siri za mbinguni.

6. Uumbaji wa Ardhi na Vilivyomo

Mwenyezi Mungu akaifanya **ardhi iwe thabiti**, akaiweka **milima, mito, bahari, mimea na wanyama**.

“Na akaiweka ardhi kwa ajili ya viumbe. Ndani yake kuna matunda na mitende yenye maganda.” (Surah Ar-Rahman 55:10–11)

Akaweka vipimo vya uwiano:

- Ardhi ikawa makazi ya viumbe.
- Maji yakawa uhai kwa kila kitu.

- Hewa, mwanga na mvua vikapangwa kwa mfumo kamili.

Kwa hivyo, kabla ya mwanadamu kuumbwa, dunia ilikuwa **tayari kabisa kama nyumba yenye kila kitu cha kuishi.**

7. Uumbaji wa Malaika

Kisha Mwenyezi Mungu akaumba **Malaika** — viumbe wa nuru, wasioasi, wenye kutekeleza amri bila kuchoka.

"Wameumbwa kutokana na nuru."
(Hadith – Muslim)

Wanafanya kazi za Mola kwa uaminifu:

- Wengine wanaongoza upepo, mvua, na rehema.
- Wengine wanaandika matendo ya wanadamu.
- Wengine wanasimama mbele ya Arshi, wakimhimidi Mwenyezi Mungu bila kuchoka.

"Wale walioko karibu na Mola wao hawajivuni kumwabudu, na wanamtukuza usiku na mchana, wala hawachoki." (Surah Al-Anbiya 21:19–20)

8. Uumbaji wa Majini (Jinni)

Kabla ya kuumbwa kwa Nabii Adam, Mwenyezi Mungu aliwasha moto na akaumba **majini**.

"Na majini tuliwaumba kabla (ya Adam), kutokana na moto wa upepo mkali."
(Surah Al-Hijr 15:27)

Majini walipewa akili na hiari kama wanadamu — wanaweza kutii au kuasi.
Miongoni mwao alikuwa **Iblis**, ambaye baadaye alikuja kuwa **Shetani**, baada ya kukataa kumsujudia Adam.

9. Utulivu wa Ulimwengu Kabla ya Adam

Baada ya uumbaji wa mbingu, ardhi, malaika na majini — ulimwengu ulikuwa **tayari**:

- Mbingu zikawa na amri za uumbaji.
- Ardhi ikawa na maisha ya awali.
- Majini wakiishi na kujaribiwa kabla ya mwanadamu.

Wanazuoni wanasema majini waliharibu ardhi, wakafanya vurugu na damu ikamwagika, ndipo Mwenyezi Mungu akasema kwa malaika:

“Hakika Mimi nitamfanya khalifa katika ardhi.” (Surah Al-Baqarah 2:30)

Kauli hii ilitangaza **hatua inayofuata — uumbaji wa mwanadamu**, ambaye angepewa akili, roho, na dhamana ya uongozi duniani.

10. Ulimwengu Uko Tayari kwa ajili ya Uhai wa Adam (A.S)

Wakati huu:

- Mbingu na ardhi ziko katika mpangilio mkamilifu,
- Malaika wamesimama tayari kutekeleza amri za Mola,
- Majini wapo kama mfano wa viumbe waliotangulia,
- Dunia imejaa neema — maji, hewa, nuru na chakula.

Ni katika mazingira haya ndipo Mwenyezi Mungu alipoamua kumuumba baba wa wanadamu wote **Nabii Adam** kwa mikono Yake, kwa heshima ya kipekee kuliko viumbe wote waliotangulia kuumbwa kabla yake.

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

1-KISA CHA NABII ADAM

Baba wa watu wote, Allah (Subhanahu Wataala) Amemuumba kwa udongo na Akampulizia roho kisha Akamuumba mkewe (Hawwa) kutokana naye.

1. Tangazo la Uumbaji wa Nabii Adam

Mwenyezi Mungu alipotaka kuumba kiumbe mpya, Aliwaambia Malaika:

"Hakika Mimi nitamweka khalifa katika ardhi." *(Surah Al-Baqarah 2:30)*

Malaika walishangaa na kuuliza:

"Je, utamweka humo atakayefanya uharibifu humo na kumwaga damu, hali sisi tunakutukuza na kukuhimidi?"
Lakini Allah akasema: "Hakika Mimi najua msiyoyajua."

Hapo ndipo Mwenyezi Mungu akaamua kumuumba kiumbe wa pekee mwenye akili, nafsi, na uwezo wa kuchagua.

2. Uumbaji wa Adam (A.S.)

Mwenyezi Mungu alimuumba Adam kwa **mchanga au udongo uliochanganyika na maji (tini)**, kisha akaunda umbo lake likawa na sura kamili ya mwanadamu.

“Hakika Tumemuumba mwanadamu katika mateuzi ya udongo.”
(Surah Al-Mu’minun 23:12)

Kisha Mwenyezi Mungu Akampulizia roho yake ndipo Adam akawa hai.

“Na alipomkamilisha na kumpulizia katika roho Yake, aliwaambia Malaika: ‘Msujudieni Adam!’ *(Surah Sad 38:72)*

3. Amri ya Kumsujudia Adam

Malaika wote **wakamsujudia Adam** kwa heshima na utiifu kwa amri ya Mwenyezi Mungu. Lakini **Iblis** (Shetani) alikataa.

“Akasema: Mimi ni bora kuliko yeye. Umeniumba kwa moto, naye umemuumba kwa udongo.” *(Surah Al-A’raf 7:12)*

Kwa kiburi chake, Iblis alitolewa kwenye rehema za Allah na akalaaniwa milele.

4. Makazi ya Adam katika Pepo

Mwenyezi Mungu akamweka Adam katika Bustani ya Pepo (Jannah) na kumpa mke wake Hawaa (Hawa).

“Ewe Adam! Kaa wewe na mkeo Peponi, na kuleni humo kwa raha mtakapo, ila msikaribie mti huu.” *(Surah Al-Baqarah 2:35)*

Walifurahia maisha ya amani, bila njaa, kiu, wala uchovu.

5. Udanganyifu wa Shetani

Iblis, kwa wivu, aliwaendea na kuwasemea maneno ya udanganyifu:

“Mola wenu hakuwakataza mti huu ila msije mkawa Malaika au wasio kufa.” *(Surah Al-A’raf 7:20)*

Adam na Hawa wakala katika mti huo — na walipo kula, aibu (tupu) zao zikadhihirika. Walitambua kosa lao na wakatubu kwa dhati.

“Wakasema: Mola wetu! Tumedhulumu nafsi zetu. Tukikosa kusamehewa, hakika tutakuwa miongoni mwa waliopotea.” *(Surah Al-A’raf 7:23)*

6. Kutolewa Peponi

Mwenyezi Mungu Akasema:

“Shukeni humo nyote. Wengine wenu mtakuwa maadui kwa wengine, na mtakuwa na makaazi duniani kwa muda.” *(Surah Al-Baqarah 2:36)*

Hapo ndipo safari ya mwanadamu duniani ilipoanza.

7. Ujumbe wa Uongofu

Mwenyezi Mungu alimwahidi Adam na kizazi chake kwamba:

“Atakapokujieni uongofu kutoka Kwangu, basi watakao fuata uongofu Wangu hawataogopa wala hawatahuzunika.” *(Surah Al-Baqarah 2:38)*

Hii ilikuwa ahadi ya neema na msamaha — kwamba rehema ziko wazi kwa atakayemtii Allah na kutubu.

8. Maisha ya Nabii Adam Duniani

Adam alifundishwa:

- Majina ya vitu vyote (alama ya elimu kwa mwanadamu).
- Alifundishwa jinsi ya kuishi, kulima, na kufundisha kizazi chake.
- Alikuwa nabii wa kwanza, akihubiri kumjua Allah na kuishi kwa uadilifu.

Alikuwa na watoto wengi, na kizazi chake ndicho kilichounda wanadamu wote.

9. Kifo cha Nabii Adam

Baada ya kuishi miaka mingi duniani, Mwenyezi Mungu alimrudisha kwake kwa rehema.
Kabla ya kifo chake, aliusia watoto wake kumcha Mwenyezi Mungu na kumtumikia kwa haki.

“Kila nafsi itaonja mauti, na hakika mutalipwa ujira wenu kamili siku ya kiyama….” *(Surah Aal-Imran 3:185)*

Mafunzo Katika Kisa cha Nabii Adam

1. **Kiburi ni chanzo cha maangamizi** – kama kilivyomuangamiza Iblis.
2. **Toba ni mlango wa rehema** – Kosa linaweza kufanyika lakini toba hufuta kama alivyoonyesha Nabii Adam (A.S).
3. **Ujuzi na akili ni zawadi ya Allah** – elimu ni silaha ya kwanza ya mwanadamu.
4. **Dunia ni uwanja wa mtihani** – Dunia ni Sehemu ya mtihani (jaribio) si makaazi ya milele.

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

2-KISA CHA NABII IDRIS

1. Utambulisho wa Nabii Idris

Nabii Idris (a.s.) ni mmoja wa manabii waliokuja baada ya Nabii Adam (a.s.) na kabla ya Nuh (a.s.). Jina lake "Idris" linatokana na neno la Kiarabu "dars" likimaanisha *kufundisha au kusoma*. Kwa hivyo, Idris alikuwa mtu wa elimu, hekima, na ufahamu mkubwa. Wengine wanasema alikuwa ndiye wa kwanza:

- Kuandika kwa kalamu ✍
- Kufundisha watu sayansi, hesabu, na ustadi wa kushona nguo 👕
- Kutumia nyota kujua misimu ya mwaka 🌠

Kwa hivyo Nabii Idris alikuwa ni mwalimu na mtaalamu wa mwanzo katika historia ya wanadamu.

2. Wito wa Nabii Idris

Mwenyezi Mungu alimpa Idris utume kwa watu waliokuwa wameanza kuacha njia ya haki. Aliwaamuru:

- Waabudu Mungu Mmoja,
- Waache uovu, unyanyasaji na upotovu.

Aliwaongoza kwa hekima, akiwahimiza kuishi kwa uadilifu, maadili mema, na kumpa kila mmoja haki yake.

Qur'an inamuelezea Nabii Idris kama mtu wa ukweli na subira kubwa:

"Na mtajie Idris katika Kitabu (Qur'an); hakika yeye alikuwa mkweli na Nabii." (Surah Maryam 19:56)

3. Cheo kikubwa cha Nabii Idris

Idris alijulikana kwa ibada yake ya daima. Alikuwa Mcha Mungu, aliyekuwa akifunga, kuswali na kumtaja Mwenyezi Mungu mara kwa mara.

Kwa sababu ya unyenyekevu na utiifu wake, Mwenyezi Mungu alimnyanyua cheo cha juu kabisa:

“Na tukamnyanyua mahali pa juu.”
(Surah Maryam 19:57)

Maelezo ya wanazuoni wanasema cheo hiki kinaweza kumaanisha:

- Heshima kubwa mbele ya Mwenyezi Mungu,
- Au kwamba alipelekwa kwenye mbingu za juu, akawa miongoni mwa walio karibu na Mola.

Hii inaendana na hadithi kwamba wakati Mtume Muhammad ﷺ alipofanya safari ya Miraj (kupaa mbinguni), alikutana na Nabii Idris katika mbingu ya nne, akamkuta akiwa salama, akimsalimu na kumtakia heri.

4. Maisha Yake Duniani

Nabii Idris aliishi maisha ya bidii na utulivu. Alifundisha watu:

Ufundi wa mikono (hasa ushonaji),

Elimu ya nyota kwa ajili ya kujua nyakati za kupanda na kuvuna,

Na maadili ya kufanya kazi halali kwa riziki.

Alisema:

“Kila mtu atapata thawabu kwa kazi yake. Hata sindano uliyoshona kwa uaminifu ni ibada mbele ya Mwenyezi Mungu.”

Mafunzo Katika Kisa cha Nabii Idris (A.S):

Kisa cha Nabii Idris, ingawa ni kifupi katika Qur’an, kina mafunzo makubwa:

1. 🌿 Elimu ni neema kubwa — Idris alitumia elimu yake kumtumikia Mwenyezi Mungu.
2. ❤️ Subira na ukweli ni sifa za wacha Mungu.
3. ⛅ Kazi halali ni ibada — Idris alifanya kazi mikononi mwake, akijituma.

4.✨ Wenye kumtii Mungu hupandishwa cheo — si kwa mali, bali kwa ucha Mungu.

🕊 Hitimisho

Nabii Idris (a.s.) ni mfano bora wa mtu aliyechanganya:

- Elimu,
- Ibada,
- Na kazi za halali.

Qur'an imemtaja kwa maneno mafupi lakini yenye maana pana ya cheo na utukufu:

"Yeye alikuwa mkweli, Nabii, na tukamnyanyua mahali pa juu." (Maryam 19:56–57).

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

3-KISA CHA NABII NUH

1. Utangulizi wa Nabii Nuh

Nabii Nuh (a.s.) ni mmoja wa manabii wakubwa wa mwanzo katika historia ya binadamu. Alitumwa baada ya vizazi vya Nabii Adam

(a.s.), wakati dunia ilipojaa watu wengi waliokuwa wameanza kuabudu masanamu.

Walikuwa wameacha kumtaja Mwenyezi Mungu, wakaabudu masanamu waliyoyatengeneza kwa mikono yao — wakayaita majina kama Wadd, Suwaa, Yaghuth, Yauq na Nasr (tazama *Surah Nuh 71:23*).

Mwenyezi Mungu akamtuma Nuh (a.s.) kuwaonya na kuwaongoza watu wake warudi katika ibada ya Mungu Mmoja.

2. Wito wa Nabii Nuh kwa Watu Wake

Nuh alianza kuwalingania watu wake kwa **miaka 950** mfululizo! (tazama *Surah Al-Ankabut 29:14*).

Aliwalingania kwa upole na uvumilivu mkubwa:

- Wakati wa mchana na usiku,
- Hadharani na faraghani,
- Kwa maneno yenye huruma na matumaini.

Aliwaambia:

“Enyi watu wangu! Muabuduni Mwenyezi Mungu, nyinyi hamna mungu mwingine ila Yeye. Hakika mimi ninawaogopea adhabu ya siku kuu.” (Al-Aaraf 7:59)

3. Kukataliwa na Kukejeliwa

Lakini watu wake hawakumsikiliza. Walimcheka, wakamkataa, na wakasema:

“Huyu si chochote ila ni mtu kama sisi, anataka kujifanya bora juu yetu.” (Al-Mu’minun 23:24)

Wengine wakasema:

“Tunaona umefuatwa na watu wanyonge tu!” (Hud 11:27)

Nuh aliwajibu kwa hekima:

“Mimi sijui kilicho mioyoni mwao, hukumu ni ya Mwenyezi Mungu. Mimi siwafukuzi wale wanaomwamini Allah” (Hud 11:31)

Lakini wengi zaidi waliendelea kumkejeli, wakimcheka kila aliposema kuhusu adhabu inayokuja.

4. Dua ya Nabii Nuh kwa Mwenyezi Mungu

Baada ya karne nyingi za ulinganizi bila mafanikio makubwa, Nabii Nuh alinyenyekea mbele ya Mola wake akasema kwa uchungu:

"Ewe Mola wangu! Mimi nimewalingania watu wangu usiku na mchana, lakini wito wangu haukuwaongezea ila kukimbia..." (Surah Nuh 71:5–6)

Na hatimaye akasema:

"Ewe Mola wangu! Usimuache duniani yeyote miongoni mwa makafiri." (Nuh 71:26)

Mwenyezi Mungu akakubali dua yake.

5. Amri ya Kujenga Safina (Jahazi Kubwa)

Mwenyezi Mungu akamwamuru Nabii Nuh:

"Jenga safina kwa macho yetu na kwa amri yetu." (Hud 11:37)

Nuh akaanza kujenga jahazi kubwa kwa mbao na misumari, kwa uongozi wa Allah Mwenyewe.

Watu wake wakamcheka:

“Ewe Nuh! Je, unajenga jahazi jangwani?!”

Lakini Nuh akasema:

“Mkitucheka leo, basi sisi tutawacheka nyinyi kesho mtakapopatwa na adhabu.” (Hud 11:38)

6. Mvua Kubwa ya Maangamizi

Baada ya muda, alama za adhabu zikaanza kuonekana. Maji yakaanza kuchuruzika kutoka ardhini, mawingu yakafunguka, mvua ikaanza kunyesha isiyokoma.

Mwenyezi Mungu akamwambia Nuh:

“Panda katika safina, wewe na wale walioamini pamoja nawe.” (Hud 11:40)

Nuh akapanda pamoja na wachache waliomuamini, na wawili wawili katika kila aina ya wanyama.

Mvua ilimwagika kwa nguvu, mito ikafurika, milima ikafunikwa — maji yakafunika dunia nzima.

“Na tukaufunua mlango wa mbingu kwa maji yenye kumiminika, na tukazibubujisha ardhi chemchem...” (Al-Qamar 54:11–12)

7. Kifo cha Mtoto wa Nabii Nuh

Nuh alikuwa na mwana aliyekataa kuamini. Alipoyaona maji yakifurika, Nabii Nuh alimwita kwa upendo:

“Ewe mwanangu! Panda pamoja nasi, wala usiwe pamoja na makafiri!” (Hud 11:42)

Lakini mwanawe akasema:

“Nitapanda juu ya mlima utanikinga na maji.”

Nuh akajibu:

“Leo hakuna kitu kitakacholinda dhidi ya amri ya Mwenyezi Mungu isipokuwa aliyehurumiwa.”

Wimbi kubwa likatenganisha kati yao, na mwanawe akazama.

8. Baada ya Mvua

Mvua ikakoma. Maji yakaanza kupungua. Jahazi likatua juu ya Mlima Al-Judi (tazama *Hud 11:44*).

Kisha Mwenyezi Mungu akamwambia Nuh:

“Ewe Nuh! Shuka kwa salama kutoka kwetu na baraka juu yako na juu ya vizazi vya wale walio pamoja nawe.” (Hud 11:48).

Mafunzo Katika Kisa cha Nabii Nuh

Kisa hiki ni kati ya visa vikubwa vyenye mafunzo makuu katika Qur’an.

🔹 **Uvumilivu katika da‘wah:** Nuh aliendelea kuhubiri kwa karne tisa na nusu bila kukata tamaa.

🔹 **Imani isiyoyumba:** Aliamini ahadi ya Allah hata wakati dunia ilipomcheka.

🔹 **Uadilifu wa Mwenyezi Mungu:** Aliwaokoa waumini wachache lakini wa kweli.

🔹 **Familia si kinga ya dhambi:** Mwana wa Nuh alikufa kwa sababu hakutii, akitufundisha kuwa uhusiano wa damu haumuokoi mtu bila ya kuwa na Imani ya kweli.

🕊 Hitimisho

Nabii Nuh (a.s.) alikuwa **mjumbe wa uaminifu, subira, na imani isiyoyumba**. Qur’an inamtaja kama kiongozi wa waumini wa mwanzo:

“Hakika yeye alikuwa miongoni mwa waja wetu waumini.” (As-Saffat 37:81).

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

4-KISA CHA NABII HUD

Nabii **Hūd** ni miongoni mwa manabii waliotumwa baada ya Nabii Nuh. Kisa chake kinafundisha mafunzo ya **imani ya kweli, unyenyekevu, na adhabu ya Mwenyezi Mungu kwa wanaokataa ukweli**.
Hiki ndicho kisa chake kwa mpangilio mzuri na wenye kuvutia 👇

1. Watu wa ‘Ād – Taifa Lenye Nguvu Kubwa

Baada ya mafuriko ya Nabii Nuh, vizazi vipya vilizaliwa. Moja ya jamii maarufu ilikuwa kaumu ya ‘Ād, waliokaa katika ardhi ya Al-Ahqāf (katika jangwa la Yemen na Oman).

Watu hawa walikuwa na:

Miili mikubwa, nguvu nyingi, na Ustaarabu wa hali ya juu, wakiunda majumba makubwa yenye

nguzo (Qur'an inawaita *"Iram dhāt al-imād"* — mji wenye nguzo).

Lakini walijivuna na wakamsahau Mwenyezi Mungu.

"Na walimkanusha Mola wao, na wakawafuata kila jabari mkorofi." *(Surah Hud 11:59).*

2. Mwenyezi Mungu Amtuma Nabii Hūd

Mwenyezi Mungu akamtuma Nabii Hūd (A.S.) kutoka miongoni mwao, akiwalingania:

"Enyi watu wangu! Muabuduni Mwenyezi Mungu; hamna Mungu ila Yeye."

(Surah Hud 11:50)

Hūd aliwakumbusha:

"Mnapewa nguvu na utajiri, lakini kumbukeni ni Mwenyezi Mungu ndiye aliyewapa."

3. Watu wa 'Ād Wanakataa

Badala ya kusikia wito huo, walimdhihaki Nabii Hūd wakisema:

“Ewe Hūd! Hujatujia na hoja ya wazi. Hatutaiacha miungu yetu kwa maneno yako.” *(Surah Hud 11:53)*

Wakasema tena kwa kiburi:

“Nani anaweza kuwa na nguvu kuliko sisi?” *(Surah Fussilat 41:15)*

Walijivunia nguvu zao, wakaona hakuna anayeweza kuwaadhibu.

4. Onyo na Subira ya Nabii Hūd

Nabii Hūd aliendelea kuwakemea kwa upole:

“Nimefikisha ujumbe wa Mola wangu, na mimi ni mnasihi mwaminifu.” *(Surah Al-A‘raf 7:68)*

Akaongeza:

“Kumbukeni neema za Mwenyezi Mungu: Alikupeni mifugo, mashamba, majumba, na nguvu – basi muogopeni.”

Lakini walizidi kuasi. Mwenyezi Mungu akaanza kuwapa ukame wa miaka mitatu, mvua ikakoma, ardhi ikakauka — lakini bado hawakutubu.

5. Adhabu ya Upepo Mkali

Baada ya maonyo mengi, Nabii Hūd akatangaza:

“Nimewachia hukumu kwa Mwenyezi Mungu. Hakika Mola wangu ni mwenye rehema.”

Siku moja, waliona wingu kubwa likielekea mji wao, wakafurahi wakidhani ni mvua:

“Hiki ni kiwingu kinachotuletea mvua!” *(Surah Al-Ahqaf 46:24)*

Lakini Hūd akawaonya:

“Hiyo si mvua, bali ni upepo mkali wenye adhabu chungu.”

Mwenyezi Mungu akatuma upepo mkali, baridi, na wenye sauti ya kutisha:

“Uliwaangamiza siku saba na usiku minane mfululizo.” *(Surah Al-Haqqah 69:7)*

Watu wa ‘Ād wakaangamia wote — majumba yao yakabomoka, na walionekana wamelala kama kwamba ni magogo yaliyoporomoka.

6. Uokovu wa Nabii Hūd na Waumini

Wale wachache waliomuamini Hūd waliokolewa:

“Na tukamuokoa yeye na wale walioamini pamoja naye kwa rehema Yetu.” *(Surah Hud 11:58)*

Baada ya adhabu, Nabii Hūd na wafuasi wake wakaishi kwa amani.
Wana wa ‘Ād waliokuwa wenye kiburi hawakubaki hata mmoja.

✨ Aya Muhimu Kuhusu Nabii Hūd

- *Surah Hud (11:50–60)*
- *Surah Al-A‘raf (7:65–72)*
- *Surah Al-Ahqaf (46:21–26)*
- *Surah Al-Fajr (89:6–8)*
- *Surah Fussilat (41:15–16)*

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

5-KISA CHA NABII SWALEH

1. Utangulizi wa Nabii Swaleh

Nabii Swaleh (a.s.) alikuwa mmoja wa manabii wa Mwenyezi Mungu waliotumwa kwa kaumu Thamud — watu waliokuwa wakiishi katika maeneo ya Al-Hijr (leo ni kaskazini mwa Saudi Arabia). Watu hawa walikuwa matajiri, wenye nguvu, na waliojenga majumba ndani ya milima.

Lakini pamoja na ustawi wao, walikuwa wamefanya uasi, wakamshirikisha Mwenyezi Mungu na kuabudu masanamu.

2. Wito wa Nabii Swaleh

Mwenyezi Mungu akamtuma Swaleh kwao akiwa mmoja wao, mtu aliyekuwa akiheshimiwa kabla ya utume. Aliwaambia kwa upole:

"Enyi watu wangu! Muabuduni Mwenyezi Mungu; nyinyi hamna mungu mwingine ila Yeye. Yeye ndiye aliyewaumba kutoka ardhini

na akakufanyieni humo makazi...”
(Qur’an, Hud 11:61)

Aliwahimiza waache ushirikina na wamwabudu Mungu mmoja, lakini wengi wakamkataa. Walimwambia kwa kejeli:

“Ewe Swaleh! Wewe ulikuwa miongoni mwetu mtu wa matumaini makubwa kabla ya haya! Je, unatukataza tuwaabudu waliokuwa wakiwaabudu baba zetu?” (Hud 11:62)

3. Miujiza ya Ngamia wa Mwenyezi Mungu

Walipotaka ishara kuthibitisha utume wake, Nabii Swaleh aliwaambia:

“Hii ni ngamia wa Mwenyezi Mungu, ni muujiza kwenu. Basi muacheni ale katika ardhi ya Mwenyezi Mungu, wala msimguse kwa ubaya, la sivyo adhabu kali itakupateni.”
(Hud 11:64)

Ngamia huyu alikuwa muujiza wa kipekee: alitoka ndani ya jabali, kwa amri ya Mwenyezi Mungu. Alikuwa ishara ya wazi ya uweza wa Mungu.

Alipewa masharti:

- Ngamia atakunywa maji ya kijiji siku moja,
- Wao watatumia maji siku inayofuata.

4. Uasi na Mauaji ya Ngamia

Licha ya onyo, baadhi ya watu wa Thamud wakachukizwa na maagizo hayo. Wakapanga njama ya kumwua ngamia huyo. Mwanamke mmoja tajiri aliwachochea vijana kwa ahadi ya malipo.

Wakamchinja ngamia huyo, na wakamcheka Nabii Swaleh, wakisema kwa dharau:

"Ewe Swaleh! Tuletee hiyo adhabu unayotutishia, ikiwa wewe ni miongoni mwa mitume!" (Al-A'raf 7:77)

5. Adhabu ya Mwenyezi Mungu

Nabii Swaleh aliwahutubia kwa huzuni:

"Furahieni katika nyumba zenu kwa muda wa siku tatu; hiyo ni ahadi isiyoweza kudanganywa." (Hud 11:65)

Baada ya siku hizo tatu, mtetemeko mkubwa na mlio wa radi kali ulipiga nchi yao. Mioyo yao

ikavunjika, na wote wakawa wamekufa ndani ya nyumba zao, wakiwa wameinama kwa nyuso.

"Na waliodhulumu wakapigwa na mshituko, wakawa wamekufa majumbani mwao."
(Hud 11:67)

6. Mwisho wa Kisa

Nabii Swaleh alihuzunika sana kwa kaumu yake akasema:

"Enyi watu wangu! Nilikuwa nimewafikishia ujumbe wa Mola wangu na nikawapa nasaha, lakini hamkupenda washauri wema."
(Al-A'raf 7:79)

Kisha akaondoka, naye Mwenyezi Mungu akamwokoa pamoja na wale wachache waliomuamini.

Mafunzo Katika Kisa Cha Nabii Swaleh

Kisa cha Nabii Swaleh kinatufundisha mambo muhimu sana:

Utiifu kwa Mwenyezi Mungu ni msingi wa uhai na amani.

Kiburi na ukaidi husababisha maangamizi.

Miujiza haitoshi kama moyo haupo tayari kuamini.

Manabii walitumwa kama rehema, si kama adhabu — lakini watu walijiletea adhabu kwa kuwakataa.

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

6-KISA CHA NABII IBRAHIM

1. Kuzaliwa kwa Nabii Ibrahim – katika mazingira ya shirki

Alizaliwa katika jamii iliyojaa **usadikisho wa masanamu**, **ibada ya nyota**, na **kumuasi Mwenyezi Mungu.**
Baba yake mwenyewe, **Aazar**, alikuwa mtengezaji wa masanamu (Al-An‘am 6:74).
Tangu akiwa kijana mdogo, Nabii Ibrahim aliona watu wakiabudu mawe waliyochonga kwa mikono yao wenyewe.

Lakini moyo wake haukukaa kimya. Alianza kuuliza maswali yenye hekima:

“Kwa nini mnaabudu kitu kisichoweza kusikia, kuona, wala kukusaidieni?”
(Al-Anbiya 21:66–67)

Ibrahim hakuridhika na urithi wa imani za mababu; alitaka **ukweli wa kweli** kutoka kwa Mola Muumba.

2. Tafakari Yake – Kutafuta Mola Wake

Katika usiku wa upweke, Ibrahim alitazama anga na aliona nyota. Akasema:

“Huyu ndiye Mola wangu.”
Lakini ilipozama nyota, akasema:
“Sipendi waliotoweka.” (Al-An‘am 6:76)

Kisha akaona mwezi, akasema vivyo hivyo — na baadaye jua, liko kubwa zaidi, akasema:

“Hili ndilo Mola wangu.”
Lakini lilipozama, akasema:
“Enyi watu wangu, mimi sina uhusiano na mnayoshirikisha. Hakika mimi nimeelekeza uso wangu kwa Yule aliyeziumba mbingu na ardhi, kwa unyenyekevu, nami si miongoni mwa washirikina.” (Al-An‘am 6:78–79)

Hapo ndipo Ibrahim akapata nuru ya tawheed — akaelewa kuwa Mungu wa kweli hawezi kupotea, hawezi kufungwa na muda, bali ndiye Muumba wa yote.

3. Kumpinga Baba na Kaumu Yake

Ibrahim alimwendea baba yake kwa upole na hekima:

"Ewe baba yangu! Kwa nini unaabudu kitu kisichosikia, kisichoona, wala kisichoweza kukusaidia?" (Maryam 19:42)

Lakini baba yake akamjibu kwa hasira: *"Ewe Ibrahim! Je, unachukia miungu yangu? Ukiacha haya, nitakupiga mawe!" (Maryam 19:46)*

Ibrahim hakujibu kwa chuki, bali alisema kwa heshima:

"Amani iwe juu yako, nitakuombea msamaha kwa Mola wangu." (Maryam 19:47)

Huu ulikuwa mwanzo wa mapambano makubwa kati ya **ukweli na batili**.

4. Kuvunja Masanamu ya Watu Wake

Siku moja, watu wa mji walikwenda kusherehekea mbali. Ibrahim akabaki nyuma. Akaingia kwenye hekalu la masanamu yao na Akasema kwa kejeli:

“Kwa nini hamli? Kwa nini hamsemi?”
Kisha akayavunja yote isipokuwa **sanamu kubwa**, akaacha shoka shingoni mwake.
(Al-Anbiya 21:58)

Waliporudi, wakakasirika:

“Ni nani aliyefanya haya kwa miungu yetu?”

Ibrahim akasema:

“Huenda yule mkubwa wao amefanya, waulizeni kama wanaweza kusema!”
(Al-Anbiya 21:63)

Wakashtuka ndani kwa ndani, wakajua hawawezi kujitetea — lakini ukaibuka kiburi cha ushirikina.

5. Kutupwa Kwenye Moto

Wakasema:

“Mchomeni, na saidieni miungu yenu kama mnafanya jambo.” (As-Saffat 37:97)

Walijenga tanuri kubwa, wakaiwasha moto wa kutisha, na kumtupa Ibrahim ndani.
Lakini Mwenyezi Mungu akasema:

“Ewe moto, kuwa baridi na salama kwa Ibrahim!” (Al-Anbiya 21:69)

Moto mkubwa ukageuka kuwa baridi na amani — **muujiza wa nguvu ya Mwenyezi Mungu.** Ibrahim akatoka salama, na watu wakaona ishara ya wazi, lakini waliendelea kukataa ukweli.

6. Hijra (Kuhama kwa Ajili ya Dini)

Baada ya hapo, Ibrahim akahama kutoka kwa watu wake:

“Mimi nahama kwa ajili ya Mola wangu. Hakika Yeye ndiye Mwenye nguvu na hekima.” (Al-‘Ankabut 29:26)

Akasafiri na mke wake **Sarah** na mpwa wake **Lut (a.s.)** kuelekea ardhi takatifu ya Sham (Palestina ya leo).
Hapo akaendelea kuhubiri tauhidi, na Mwenyezi Mungu akampa baraka nyingi.

7. Nabii Ibrahim na Mfalme (Namrud)

Katika ardhi hiyo, Ibrahim alikutana na **mfalme mwenye kiburi – Namrud**, aliyedai kuwa anaweza kufufua na kuua.

Ibrahim akamwambia:

"Mwenyezi Mungu huleta jua kutoka mashariki, basi wewe lilete kutoka magharibi."
(Al-Baqarah 2:258)

Mfalme akanyamaza, akashindwa kabisa.

8. Dua ya Kuona Jinsi Mwenyezi Mungu Anavyofufua Wafu

Ibrahim akaomba kwa unyenyekevu:

"Ewe Mola wangu! Nionyeshe jinsi unavyowahuisha wafu."
Mwenyezi Mungu akasema: *"Je, huamini?"*

Akasema: *“Naam, lakini ili moyo wangu utulie.” (Al-Baqarah 2:260)*

Mwenyezi Mungu akamwambia achukue ndege wanne, awachinje, achanganye sehemu zao, kisha azipange juu ya milima na awaite. Waliporudi wakiwa hai, Ibrahim akaona kwa macho yake nguvu ya uhai kutoka kwa Mola wake.

9. Baraka ya Watoto – Ismail na Ishaq

Miaka mingi ilipita bila mtoto. Nabii Ibrahim Alimuomba Allah:

“Ewe Mola wangu, nipe mtoto miongoni mwa wema.” (As-Saffat 37:100)

Mwenyezi Mungu akamjalia **Ismail (a.s.)** kupitia mke wa pili, **Hajir**, na baadaye **Ishaq (a.s.)** kupitia **Sarah**.
Wote wakawa **manabii**, na kizazi chao kikawa kizazi cha baraka (As-Saffat 37:112–113).

10. Kisa cha Ndoto na Kumtoa Mtoto Wake Sadaka

Ibrahim akaona katika ndoto (wahyi):

“Ewe mwanangu! Nimeona katika ndoto kuwa ninakuchinja.” (As-Saffat 37:102)

Ismail Akasema kwa unyenyekevu:

“Ewe baba yangu, fanya unachoamrishwa; utanikuta, inshaAllah, miongoni mwa wenye subira.”

Wote wawili walijitayarisha kwa utiifu.
Lakini Mwenyezi Mungu akamwita:

“Ewe Ibrahim! Umeithibitisha ndoto yako.”
Kisha akambadilishia kwa **kondoo** kutoka mbinguni. *(As-Saffat 37:104–107)*

Hapo ndipo ikaanzishwa **sunnah ya kuchinja (Eid al-Adha)**.

11. Kuijenga Al-Kabah

Ibrahim na mwanawe Ismail waliamrishwa kujenga Nyumba ya Mwenyezi Mungu – **Kabah** – katika bonde la Makkah.

“Na Ibrahim alipoinua misingi ya Nyumba pamoja na Ismail: Ewe Mola wetu! Kubali kutoka kwetu.” (Al-Baqarah 2:127)

Wakaweka jiwe la **Hajar al-Aswad**, na wakaliombea taifa la baadaye:

“Ewe Mola wetu! Wapelekee miongoni mwao Mtume atakayewasomea aya zako.”
(Al-Baqarah 2:129)

Dua hii ilijibiwa karne nyingi baadaye kwa kuja kwa **Mtume Muhammad ﷺ**.

12. Mtihani wa Hajir na Ismail katika Bonde la Makkah

Mwenyezi Mungu alimwamuru Ibrahim awaache Hajira na mwanawe Ismail katika bonde lisilo na maji, karibu na Ka‘bah.
Hajira akawa anatafuta maji kwa kukimbia kati ya **Safa na Marwa** — ndipo **chemchemi ya Zamzam** ikabubujika chini ya miguu ya Ismail.
(Imepokelewa katika hadithi sahihi – Bukhari)

Tukio hili likawa ni sehemu ya ibada ya Hajj hadi leo.

13. Ujumbe Wake kwa Ulimwengu

Ibrahim aliendelea kuwalingania watu kwa tauhidi:

“Semeni: Mola wangu ni Yule aliyeumba, akaniongoza, na atakayenipa kunywa na kunilisha.” (Ash-Shu‘ara 26:78–79)

Kwa hekima na subira, akawa baba wa manabii wote waliokuja baada yake.
Ndiyo maana Qur’an inamuita:

“Khalilullah” — Rafiki wa Mwenyezi Mungu. (An-Nisa 4:125)

14. Kifo Chake na Urithi wa Kiroho

Baada ya maisha marefu ya ulinganizi, imani na majaribu, Ibrahim alifariki katika amani na heshima kubwa. Mwenyezi Mungu Amesema:

“Na tulimwachia sifa njema kwa waliokuja nyuma: Amani iwe juu ya Ibrahim!” (As-Saffat 37:108–109).

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

7-KISA CHA NABII LUT

1. Asili na Utume wa Nabii Lut (A.S)

Nabii Lut (A.S) alikuwa Mtume wa Allah na mpwa wa Nabii Ibrahim (A.S). Alikulia katika mazingira ya tauhidi na akaandamana na Nabii Ibrahim katika safari zake. Baadaye, Allah alimchagua Nabii Lut aende kuwa mwonyaji kwa watu wa miji ya **Sadūm na miji ya kandokando yake**, eneo lililokaribia Bahari ya Chumvi (Dead Sea). Jamii hii ilikuwa imepotoka sana kimaadili na kiitikadi.

Allah anataja wazi wito wake:

"Na (tulimpeleka) Lut alipowaambia watu wake: Je, mnafanya uchafu ambao hakuna yeyote katika walimwengu aliyewahi kuwafanya kabla yenu?" (Al-A'rāf 7:80)

2. Hali ya Jamii na Maovu Yaliyotawala

Watu wa Nabii Lut walivunja mipaka ya maumbile na maadili: **wanaume waliwaendea**

wanaume kwa matamanio, wakaacha njia halali ya ndoa aliyoiweka Allah. Uovu huo haukuwa wa siri; ulihalalishwa, ukafanywa hadharani, na ukaungwa mkono kijamii. Zaidi ya hilo, walikuwa:

- Wanakatiza njia za watu
- Wanatenda dhulma
- Wanafanya maovu katika mikusanyiko yao
- Wanakataa nasaha kwa kiburi

Qur'ani inasema:

"Hakika nyinyi mnawaendea wanaume kwa matamanio badala ya wanawake. Bali nyinyi ni watu mliozidisha mipaka." (Al-A'rāf 7:81)

Na tena:

"Je, mnawaendea wanaume, na mnakatiza njia, na mnafanya maovu katika mikusanyiko yenu?" (Al-'Ankabūt 29:29)

3. Wito wa Rehema na Onyo

Kwa subira na upole, Nabii Lut aliwasihi watu wake wamche Allah, waache uchafu, warejee katika njia ya heshima na halali.

Aliwakumbusha kuwa yeye ni **Mtume muaminifu** anayewatakia kheri. Aliwahimiza:

- Kumcha Allah
- Kuacha uovu
- Kuheshimu heshima ya binadamu
- Kurekebisha mienendo yao

Lakini majibu yao yalikuwa ni kejeli:

"Wafukuzeni watu wa Lut katika mji wenu; hakika wao ni watu wanaojitakasa!"
(Al-A'rāf 7:82)

Waligeuza wema kuwa kosa, na uchafu kuwa "uhuru".

4. Kuja kwa Wageni Wenye Siri

Siku moja, **Malaika wa Allah** walimjia Nabii Lut kwa sura ya vijana wazuri. Nabii Lut alipowaona, moyo wake ulijaa hofu na huzuni, kwa kuwa alijua tabia mbaya za watu wake. Alijihisi mnyonge kulinda wageni wake dhidi ya uovu wa jamii.

Qur'ani inaeleza:

"Na wajumbe wetu walipomjia Lut, alisikitika kwa ajili yao, na akahisi dhiki kwa ajili yao." (Hūd 11:77)

Habari ziliposambaa, watu wa mji walikusanyika kwa pupa na tamaa. Nabii Lut alisimama mbele yao kwa ujasiri, akasema kwa maumivu ya moyo:

"Basi Mcheni Allah wala msinifedheheshe mbele ya wageni wangu. Jee miongoni mwenu hakuna hata mtu mwenye akili?" (Hūd 11:78)

Aliwashauri warejee katika njia halali, lakini hawakutaka kusikia.

5. Ukweli Wafunuliwa na Amri ya Kuondoka

Malaika walipouona ukaidi wa watu hao, wakamfunulia Nabii Lut siri yao:

"Ewe Lut! Hakika sisi ni wajumbe wa Mola wako; hawa hawatakufikia." (Hūd 11:81)

Wakamwamuru:

- Aondoke **usiku** pamoja na waumini
- Asiruhusu yeyote ageuke nyuma

- Aache mke wake, kwani alikuwa miongoni mwa waliokataa haki

Huu ulikuwa mtihani mzito, lakini Nabii Lut alitii amri ya Allah.

6. Hatima ya Mke wa Nabii Lut

Ingawa aliishi ndani ya nyumba ya Mtume, **mke wa Nabii Lut hakumuamini Allah**. Aliunga mkono watu wake kwa moyo na habari, akasaliti haki. Qur'ani inamfanya mfano wa wazi:

"Allah amepiga mfano kwa waliokufuru mke wa Nuhu na mke wa Lut." (At-Taḥrīm 66:10)

Ukaribu wa ndoa haukumwokoa bila imani.

7. Kushuka kwa Adhabu Kubwa

Alfajiri ilipofika, amri ya Allah ikatekelezwa kwa ukamilifu. Ardhi ya miji ile **iligeuzwa juu chini**, na mvua ya **mawe ya udongo uliotiwa alama** ikashuka kwa nguvu. Miji ikatoweka, ikawa funzo la milele.

Qur’ani inasema:

“Basi tulipoleta amri yetu, tuliigeuza miji yao juu chini, na tukawanyeshea mvua ya mawe ya udongo uliotiwa alama.” (Hūd 11:82)

8. Uokovu wa Waumini

Kwa rehema Yake, Allah alimwokoa Nabii Lut (A.S) na waumini wachache waliomfuata. Waliondoka usiku, wakasalimika, huku uovu ukifutwa kabisa.

“Basi tukamwokoa yeye na watu wake wote, isipokuwa mke wake.”
(Ash-Shu‘arā 26:170–171)

9. Mwisho na Onyo la Milele

Qur’ani inahitimisha kisa hiki kwa onyo na mazingatio:

“Hakika katika hayo zipo ishara kwa watu wanaotafakari.” (Al-Ḥijr 15:75)

Ni onyo kwa kila jamii inayohalalisha uovu na kupuuza nasaha za Mitume.

Mafunzo Makubwa ya Kimaisha

- Dhambi ikihalalishwa huleta maangamizi katika jamii nzima
- Imani ya kweli ndiyo ngao ya uokovu
- Ukaribu wa kifamilia hauokoi bila Imani na utiifu kwa Allah
- Kusimama katika haki ni wajibu hata mukiwa wachache
- Rehema ya Allah huwanusuru waumini katikati ya majaribu

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

8-KISA CHA NABII ISMAIL

1. Bishara ya Mtoto wa Subira

Nabii Ismā‘il (A.S) alikuwa mwana wa Nabii Ibrahim (A.S) na Bi Hajar. Baada ya miaka mingi ya kusubiri bila kupata mtoto, Nabii Ibrahim alimwomba Mola wake kwa unyenyekevu. Allah akamjibu dua yake kwa kumpa bishara ya mtoto mwenye tabia ya **subira na upole**.

Allah anasema:

“Basi tukambashiria (Ibrahim) kupata kijana mpole.” (Aṣ-Ṣāffāt 37:101)

Bishara hii ilikuwa mwanzo wa safari tukufu ya Ismā‘il, safari iliyojaa majaribu, utiifu na ukaribu na Allah.

2. Kupelekwa Makkah na Mtihani wa Kuachwa Bondeni

Kwa amri ya Allah, Nabii Ibrahim alimchukua Bi Hajar pamoja na mwanawe mchanga Ismā‘il, akawaacha katika bonde kavu lisilo na maji wala mimea—**Makkah**. Alipowaacha, Bi Hajar aliuliza kwa yakini:

“Je, Allah amekuamrisha?”

Alipopata jibu la ndiyo, moyo wake ulitulia. Nabii Ibrahim akaelekea mbinguni kwa dua:

“Ewe Mola wetu! Hakika nimewaacha baadhi ya kizazi changu katika bonde lisilo na mimea, karibu na Nyumba Yako Tukufu…”
(Ibrahim 14:37)

Hapa tunaona imani ya vitendo: utiifu bila shaka, hata mbele ya mazingira magumu.

3. Zamzam: Rehema Katikati ya Jangwa

Maji yalipokwisha, Bibi Hajir alitafuta msaada kwa kukimbia kati ya Safa na Marwah. Kwa rehema ya Allah, **chemchem ya Zamzam** ikachipuka chini ya miguu ya Ismā‘il. Tukio hili likawa ishara ya kwamba Allah hamwachi mja Wake anayemtegemea.

4. Kukua kwa Ismā‘il na Maadili Yake

Ismā‘il alikulia katika mji wa Makkah, akajifunza lugha ya Kiarabu na kuishi na kabila la Jurhum. Alijulikana kwa:

- **Ukweli**
- **Uvumilivu**
- **Utiifu kwa wazazi**
- **Utii kwa Allah**

Qur’ani inamsifu:

“Hakika yeye alikuwa mkweli katika ahadi, na alikuwa Mtume, Nabii.” (Maryam 19:54)

5. Mtihani Mkubwa: Ndoto ya Kuchinjwa

Ismāʻil alipofikia umri wa kutembea na baba yake, Nabii Ibrahim akaona ndoto (wahyi) kwamba anamchinja mwanawe. Kwa upole na hekima, alimweleza Ismāʻil:

"Ewe mwanangu! Hakika mimi ninaona katika ndoto kwamba nakuchinja; basi tazama unaonaje?" (Aṣ-Ṣāffāt 37:102)

Jibu la Ismāʻil likawa kielelezo cha imani ya hali ya juu:

"Ewe baba yangu! Fanya unayoamrishwa; utaniona, In shā' Allah, miongoni mwa wenye subira." (Aṣ-Ṣāffāt 37:102)

6. Ushindi wa Utii

Walipojisalimisha wote wawili kwa amri ya Allah, na kisu kikawa tayari, Allah akaita:

"Ewe Ibrahim! Umeitimiza ndoto." (Aṣ-Ṣāffāt 37:104–105)

Ismāʻil akaokolewa, na Allah akaleta **kondoo mkubwa** awe fidia:

“Na tukamfidi kwa dhabihu kubwa.”
(Aṣ-Ṣāffāt 37:107)

Tukio hili likawa msingi wa **Ibada ya Udh-hiyah (Qurbani)** katika Uislamu.

7. Kujenga Al-Ka‘bah

Baadaye, Nabii Ibrahim na Ismā‘il waliinua misingi ya **Al-Ka‘bah**, Nyumba ya kwanza ya ibada kwa wanadamu.

Allah anasema:

“Na Ibrahim alipokuwa akiinua misingi ya Nyumba pamoja na Ismā‘il (waliomba): Ewe Mola wetu! Tupokee (haya) kutoka kwetu.”
(Al-Baqarah 2:127)

Walimuomba Allah awajaalie kizazi chao kiwe chenye kusimamisha swala na kumtii Mola wao.

8. Utume wa Nabii Ismā‘il (A.S)

Ismā‘il alikuja kuwa Mtume kwa watu wa Makkah. Aliwaamrisha watu wake:

- Kusimamisha Swala
- Kutoa Zaka
- Kumtii Allah

Qur’ani inasema:

“Na alikuwa akiwaamrisha watu wake kuswali na kutoa zaka, na alikuwa akiridhiwa mbele ya Mola wake.” (Maryam 19:55)

9. Mwisho na Urithi wa Milele

Ismā‘il (A.S) aliishi maisha ya utiifu, subira na uaminifu. Kutokana na kizazi chake alizaliwa **Mtume Muhammad ﷺ**, hitimisho la Mitume. Hivyo, urithi wa Ismā‘il ni urithi wa tauhidi, utiifu na kujisalimisha kwa Allah.

Mafunzo Katika Kisa cha Nabii Ismā‘il (A.S)

- Utii wa kweli huanza kwa kujisalimisha kikamilifu kwa Allah
- Subira huzaa nusura na heshima
- Watoto wema ni matunda ya malezi ya imani
- Imani ya wazazi hujenga kizazi chenye baraka
- Allah hubadilisha majaribu kuwa ibada na heshima

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

9-KISA CHA NABII IS-HAQ

1. Bishara ya Mtoto wa Miujiza

Nabii Is-hāq (A.S) alikuwa mwana wa Nabii Ibrahim (A.S) na mama yake **Bibi Sarah**. Kwa miaka mingi walikaa bila kupata mtoto, mpaka walipofikia umri mkubwa sana. Hapo ndipo rehema ya Allah ikashuka kwa njia ya bishara ya ajabu.

Malaika walimjia Nabii Ibrahim wakampa habari njema:

"Basi tukambashiria kwa Is-hāq, Nabii miongoni mwa watu wema." (Aṣ-Ṣāffāt 37:112)

Bi Sarah alishangazwa sana kwa sababu ya uzee wake, lakini Malaika wakamthibitishia kuwa hilo ni jambo la Allah:

"Je, unashangaa juu ya amri ya Allah? Rehema za Allah na baraka Zake ziko juu yenu, enyi watu wa nyumba." (Hūd 11:73)

2. Kuzaliwa kwa Is-hāq na Baraka Zake

Is-hāq alizaliwa kwa muujiza, akiwa ni alama ya kuwa Allah huleta uhai pale matumaini ya kibinadamu yanapokatika. Kuzaliwa kwake kulileta faraja kubwa katika nyumba ya Nabii Ibrahim, na kukamilisha bishara ya Allah kwamba kizazi cha Nabii Ibrahim kingeendelea kupitia watoto wawili waliobarikiwa: **Ismā‘il na Is-hāq**.

Qur’ani inasema:

“Na tukambashiria kwa Is-hāq, na baada ya Is-hāq (tukambashiria) Ya‘qub.” (Hūd 11:71)

3. Is-hāq katika Malezi ya Tauhidi

Is-hāq alikulia katika nyumba ya tauhidi, akalelewa juu ya kumjua Allah, kumtii na kusimamisha ibada. Baba yake Nabii Ibrahim alimfundisha imani, subira na uongofu. Ingawa Qur’ani haielezi kwa undani maisha ya utotoni ya Is-hāq, inamsifu kwa tabia njema na heshima kubwa mbele ya Allah.

Allah anasema:

“Na tukamjaalia (Ibrahim) Is-hāq na Ya‘qub, na tukawafanya wote kuwa watu wema.” (Al-Anbiyā’ 21:72)

4. Utume wa Nabii Is-hāq (A.S)

Allah alimchagua Is-hāq awe Mtume miongoni mwa watu wake. Alikuwa katika mlolongo wa Mitume wa nyumba ya Ibrahim, akiendeleza wito wa tauhidi na maadili mema.

Qur’ani inasema:

“Na tukambashiria kwa Is-hāq, Nabii miongoni mwa watu wema.” (Aṣ-Ṣāffāt 37:112)

Alikuwa miongoni mwa Mitume waliobarikiwa kwa elimu, hikima na uongofu.

5. Baraka za Kizazi chake

Kutokana na Is-hāq alizaliwa **Nabii Ya‘qub (A.S)**, ambaye pia alikuwa Mtume. Kutokana na kizazi cha Ya‘qub walitokana Mitume wengi wa Bani Israil, akiwemo:

- Nabii Yusuf
- Nabii Musa

- Nabii Dawud
- Nabii Sulayman
- Nabii ‘Isa (A.S)

Allah anasema:

“Na tukajaalia katika kizazi chake unabii na Kitabu.” (Al-‘Ankabūt 29:27)

Hivyo, Is-hāq akawa nguzo muhimu ya mlolongo wa uongofu kwa wanadamu.

6. Sifa za Nabii Is-hāq (A.S)

Qur’ani inamtaja Is-hāq kwa heshima kubwa, ikimhesabu miongoni mwa:

- Wateule wa Allah
- Watu wema
- Wenye uongofu
- Warithi wa elimu ya wahyi

“Na wakamkumbusha katika Kitabu Is-hāq; hakika yeye alikuwa miongoni mwa watu wema.”

7. Mwisho wa Maisha na Urithi Wake

Ingawa Qur’ani haitoi maelezo ya kina kuhusu mwisho wa maisha ya Is-hāq, inaweka wazi

urithi wake: **tauhidi, utiifu na kizazi cha Mitume**. Maisha yake yalikuwa kimya lakini yenye athari kubwa, yakionyesha kuwa si kila Mtume alipewa simulizi ndefu, lakini wote walikuwa na nafasi ya juu mbele ya Allah.

Mafunzo katika Kisa cha Nabii Is-hāq (A.S)

- Allah hutimiza ahadi Zake hata baada ya kusubiri kwa muda mrefu
- Hakuna umri unaomzuia Allah kutoa riziki na neema
- Malezi ya tauhidi huzaa vizazi vyenye baraka
- Wema wa mtu huendelea kupitia kizazi chake
- Utukufu wa mtu uko katika kumtii Allah, si ukubwa wa simulizi yake.

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

10-KISA CHA NABII YAQUB

1. Nasaba Tukufu na Bishara ya Kuzaliwa

Nabii Ya‘qub (A.S) alikuwa mwana wa Nabii Is-hāq (A.S) na mjukuu wa Nabii Ibrahim (A.S). Alizaliwa katika nyumba ya tauhidi na baraka, na tangu mwanzo Allah alimkusudia awe miongoni mwa watu wema. Qur’ani inamtaja Ya‘qub kwa heshima kubwa, na mara nyingi humtaja pamoja na baba yake Is-hāq na babu yake Ibrahim kama **nguzo za imani**.

Allah anasema:

“Na tukamjaalia (Ibrahim) Is-hāq na Ya‘qub; na wote tukawaongoza.” (Al-An‘ām 6:84)

2. Ya‘qub kama Mrithi wa Dini ya Ibrahim

Ya‘qub alirithi dini safi ya tauhidi kutoka kwa baba na babu yake. Alikuwa mwenye kumtegemea Allah, mwenye subira na mwenye moyo laini. Alifundisha watu wa nyumbani

mwake kumwabudu Allah Mmoja na kushikamana na imani hadi mwisho wa maisha.

Qur'ani inaeleza usia wake:

"Na Ibrahim aliwausia wanawe kwa hilo, na Ya'qub pia (aliwausia): Enyi wana wangu! Hakika Allah amekuchagulieni dini; basi msife isipokuwa ninyi ni Waislamu."
(Al-Baqarah 2:132)

3. Mtihani Mkubwa: Upendo kwa Yusuf

Allah alimjaalia Ya'qub watoto wengi, miongoni mwao akiwa ni **Nabii Yusuf (A.S)** aliyekuwa na sifa za kipekee. Ya'qub alimpenda sana Yusuf, jambo lililoleta wivu mkubwa kwa ndugu zake. Ya'qub, kwa hekima, alimwonya Yusuf asisimulie ndoto yake kwa ndugu zake:

"Ewe mwanangu! Usisimulie ndoto yako kwa ndugu zako, wasije wakakupangia njama."
(Yūsuf 12:5).

4. Kupotea kwa Yusuf na Subira ya Ya‘qub

Ndugu zake Yusuf walitekeleza njama yao, wakampeleka Yusuf mbali, kisha wakamletea baba yao shati lake lenye damu ya uongo. Msiba huu ulimuumiza sana Ya‘qub, lakini hakulalamika kwa watu; alilalamika kwa Allah pekee.

“Basi subira njema! Na Allah ndiye wa kuombwa msaada juu ya hayo mnayoyataja.” (Yūsuf 12:18)

Huzuni yake ilikuwa kubwa kiasi cha macho yake kupoteza nuru:

“Na macho yake yakawa meupe kwa huzuni, naye alikuwa akijizuia.” (Yūsuf 12:84)

5. Tumaini Lisilokatika

Licha ya miaka mingi ya maumivu, Ya‘qub hakukata tamaa na rehema ya Allah. Aliwausia wanawe:

“Enyi wana wangu! Nendeni mkamtafute Yusuf na ndugu yake, wala msikate tamaa na rehema ya Allah.” (Yūsuf 12:87)

Huu ulikuwa mfano wa imani iliyo hai hata katika giza la majaribu.

6. Kukutana Tena na Yusuf

Hatimaye, Allah akaleta faraja. Ya‘qub alipata ishara ya kurudi kwa mwanawe:

“Hakika mimi nahisi harufu ya Yusuf, lau msingelisema kuwa nina wazimu.”
(Yūsuf 12:94)

Walipokutana, Yusuf alimrudishia baba yake macho kwa shati lake:

“Basi alipoifikisha shati, akalitupa juu ya uso wake, mara akawa anaona.” (Yūsuf 12:96)

Hapa, subira iligeuka kuwa neema iliyoonekana wazi.

7. Mwisho wa Maisha na Kifo cha Imani

Katika mwisho wa maisha yake, Ya‘qub aliwakusanya wanawe na kuwauliza juu ya imani yao:

“Je, mtamuabudu nani baada yangu?”
(Al-Baqarah 2:133)

Walijibu kwa yakini:

“Tutamuabudu Mungu wako na Mungu wa baba zako—Ibrahim, Is-hāq na Ya‘qub—Mungu Mmoja, nasi ni Waislamu Kwake.”
(Al-Baqarah 2:133)

Kwa hilo, Ya‘qub alifariki akiwa ametulia, akiwa ameacha nyuma kizazi chenye imani.

Mafunzo katika Kisa cha Nabii Ya‘qub (A.S)

- Subira ya kweli huambatana na matumaini
- Kumlalamikia Allah ni ibada, si udhaifu
- Upendo wa mzazi uwe na hekima
- Rehema ya Allah haikatiki hata baada ya miaka mingi
- Malezi ya imani ndiyo urithi bora kwa watoto.

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

11-KISA CHA NABII YUSUF

UTANGULIZI WA KISA

Allah ﷻ anasema:

"Sisi tunakusimulia kisa bora kabisa kwa wahyi huu wa Qur'ani…" (Surah Yusuf: 3)

Hii ni dalili kwamba kisa cha Nabii Yusuf ni **bora kuliko visa vyote**, kwa sababu ndani yake kuna mafuzo ya:

- Subira
- Uaminifu
- Uchamungu
- Hekima
- Msamaha
- Mwisho mwema baada ya mitihani mizito

1. NDOTO YA NABII YUSUF (A.S)

Nabii Yusuf alikuwa mtoto mdogo wa **Nabii Yaʿqub (A.S)**. Siku moja Yusuf alimjia baba yake na kusema:

“Ewe baba yangu! Hakika mimi nimeona katika ndoto nyota kumi na moja, na jua na mwezi; nimeviona vikinisujudia.” (Yusuf: 4)

Ndoto hii haikuwa ya kawaida. Ilikuwa **ishara ya cheo kikubwa** ambacho Yusuf angepata siku za usoni.

Nabii Yaʿqub, kwa hekima kubwa, alimwambia:

“Ewe mwanangu! Usisimulie ndoto yako kwa ndugu zako, wasije wakakufanyia hila.” (Yusuf: 5)

Kwa nini?
Kwa sababu **ndugu zake walikuwa na wivu** mkubwa, kwani Nabii Yaʿqub alimpenda sana Yusuf kutokana na tabia yake njema na uchamungu wake.

2. WIVU WA NDUGU ZAKE 🔥

Ndugu zake Yusuf wakasema:

“Hakika Yusuf na ndugu yake wanapendwa zaidi na baba yetu kuliko sisi…” (Yusuf: 8)

Wivu ukaongezeka mpaka ukageuka kuwa **chuki**. Wakapanga njama wakisema:

- Tumwue Yusuf au
- Tumtupie mbali ili baba yetu atupende sisi

Hatimaye wakakubaliana:

☞ **Wamtupe Yusuf kisimani**, bila kumuua.

3. YUSUF ANATUPWA KISIMANI

Walimwomba baba yao awaruhusu Yusuf aende kucheza nao. Kwa huzuni lakini kwa imani kwa Allah, Nabii Yaʿqub akakubali.

Walipofika mbali:

- Wakamtupa Yusuf ndani ya **kisima kirefu**
- Wakamuacha peke yake gizani

Lakini Allah akamfariji Yusuf:

"Bila shaka utawasimulia jambo lao hil, hali wao hawatambui." (Yusuf: 15)

☞ Hii ilikuwa ahadi ya Allah kwamba Yusuf **angerudi kwa heshima**, si kwa udhaifu.

4. UONGO KWA BABA YAO

Walirudi kwa baba yao usiku wakilia, wakisema:

- Mbwa mwitu amemla Yusuf
- Wakaja na **kanzu yake yenye damu ya uongo**

Lakini Nabii Yaʿqub aligundua hila, akasema:

"Bali nafsi zenu zimewapambia jambo. Basi subira njema ni yangu…" (Yusuf: 18)

💔 Huzuni ilimvaa katika moyo, lakini hakumlalamikia Allah.

5. YUSUF ANAOKOTWA NA KUPELEKWA MISRI

Wasafiri wakapita karibu na kisima, wakatoa ndoo yao:
👉 Yusuf akatoka!

Wakamchukua kama **mtumwa**, wakamuuza Misri kwa bei ndogo.

Aliyenunua alikuwa ni **waziri wa Misri (Al-ʿAzīz)**. Akamwambia mkewe:

"Heshimu makazi yake, huenda akatufaa au tukamfanya kuwa mtoto." (Yusuf: 21)

Hapo ndipo safari mpya ya Yusuf ilipoanza.

6. FITNA YA MWANAMKE WA WAZIRI

Yusuf alipokua kijana:

- Alikuwa mzuri sana kwa sura
- Mwenye adabu
- Mwenye Imani thabiti

Mke wa waziri akamtamani na kumfanyia fitna, akamwita kwenye chumba na kufunga milango.

Lakini Yusuf akasema kwa uthabiti:

"Najilinda kwa Allah!" (Yusuf: 23)

Alikimbia kuelekea mlangoni. Ndipo akasingiziwa kwa uongo.

Allah akaonesha ukweli:

- Shati lake lilikuwa limechanika **nyuma**
  ☞ Akaonekana hana hatia

Lakini bado, fitna zikaendelea.

7. YUSUF ANAFUNGWA JELA BILA HATIA

Ili kufunika aibu, wakaamua:

☞ **Yusuf afungwe jela**

Ndani ya jela:

- Alikuwa mwadilifu
- Mcha Mungu
- Mfasiri wa ndoto

Wafungwa wawili wakaota ndoto. Yusuf akazitafsiri kwa usahihi, lakini kabla ya hapo akawaita **wamtambue Allah Mmoja**.

8. NDOTO YA MFALME 👑

Miaka ikapita. Mfalme akaota ndoto:

- Ng'ombe saba wanene wanaliwa na saba waliokonda
- Mashuke saba mabichi na mengine makavu

Hakuna aliyeweza kutafsiri.

Yule mfungwa aliyewahi kuokolewa akamkumbuka Yusuf!

Yusuf akatafsiri ndoto:

👉 Miaka 7 ya neema

👉 Miaka 7 ya njaa kali

Lakini Yusuf **hakutoka jela mpaka haki ionekane**.

9. YUSUF ANASAFISHWA NA KUTUKUZWA

Wanawake wakaitwa wakaulizwa:

“Je, mlimwona Yusuf na hatia yoyote?”

Wakasema:

“Hasha! Hatukujua juu yake ovu lolote.”

Ndipo Yusuf akaachiliwa kwa heshima, akateuliwa kuwa:

Waziri wa Hazina za Misri

🌿 10. NDUGU ZAKE WANAKUJA MISRI

Miaka 7 ya njaa ikaanza. Ndugu zake Yusuf wakaja Misri kununua chakula.

👉 Hawakumtambua Yusuf

👉 Lakini Yusuf aliwatambua

Aliwapima kwa hekima, mpaka hatimaye baada ya kwenda na kurudi na kuletwa ndugu yake, akajitambulisha:

“Mimi ndiye Yusuf, na huyu ni ndugu yangu…” (Yusuf: 90)

Wakajuta sana.

11. MSAMAHA MKUBWA 💖

Yusuf akasema maneno ya milele:

“Hakuna lawama juu yenu leo. Allah atakusameheni.”
(Yusuf: 92)

Aliwaleta wazazi wake Misri, na ndoto yake ya utotoni ikatimia:
👉 Wote wakamsujudia kwa heshima

HITIMISHO LA KISA

Nabii Yusuf akasema:

“Ewe Mola wangu! Hakika umenipa mamlaka na kunifundisha tafsiri ya ndoto…”
(Yusuf: 101)

👉 Akamuomba Allah afe akiwa Muislamu na aunganishwe na watu wema.

📌 MAFUNZO MAKUBWA

1. Subira huleta ushindi
2. Wivu huangamiza
3. Uchamungu humuinua mtu

4.Msamaha ni daraja ya juu
5.Allah hachelewi, hutenda kwa hekima

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

12-KISA CHA NABII SHUAIB

1. Utangulizi wa Nabii Shuaib

Nabii Shuaib (a.s.) alikuwa ni miongoni mwa manabii wa Mwenyezi Mungu waliotumwa baada ya Nabii Lut (a.s.). Alitumwa kwa kaumu ya Madyan, mji uliokuwa kusini magharibi mwa Sham (eneo la Syria na Jordan ya leo).

Watu wa Madyan walikuwa:

- Wafanya biashara wenye mali nyingi 💰
- Lakini walikuwa wadanganyifu katika mizani na vipimo ⚖️
- Pia walimshirikisha Allah, wakimuabudu pamoja na masanamu yao.

Kwa hivyo, Mwenyezi Mungu akamtuma Nabii Shuaib kuwaonya na kuwaongoza warudi katika njia ya haki.

2. Wito wa Nabii Shuaib

Shuaib aliwaita watu wake kwa maneno yenye hekima na upole:

“Enyi watu wangu! Muabuduni Mwenyezi Mungu; nyinyi hamna mungu mwingine ila Yeye. Kwenu imekuja dalili wazi kutoka kwa Mola wenu, basi timizeni kipimo na mizani kwa uadilifu.” (Al-A‘raf 7:85)

Alionya juu ya mambo mawili makuu:

1. Kumuabudu Mungu Mmoja — waache ushirikina.
2. Uadilifu katika biashara — waache kudhulumu kwa kupunguza vipimo na mizani.

Akawaambia:

“Wala msiwadhulumu watu kwa vitu vyao, wala msifanye uharibifu katika ardhi baada ya kutengenezwa.” (Al-A‘raf 7:85)

3. Kukataliwa na Kaumu ya Madyan

Lakini watu wake wakamkataa, wakisema kwa kejeli:

“Ewe Shuaib! Je, swala zako zinakuamuru tuache waliokuwa wakiwaabudu baba zetu, au tuache kufanya tunavyotaka katika mali zetu?” (Hud 11:87)

Wakamcheka, wakamdharau, wakamwona kama mtu wa ajabu anayetaka kuingilia biashara zao.

Shuaib aliendelea kuwaonya kwa subira:

“Enyi watu wangu! Msiwe na ukaidi dhidi yangu ikawakumba adhabu kama iliyowakumba watu wa Nuh, au wa Hud, au wa Swaleh. Na watu wa Lut hawako mbali nanyi.” (Hud 11:89)

Lakini wakaendelea kuwa wakaidi, wakamwambia kwa kiburi:

“Tutakutoa wewe, ewe Shu‘aib, pamoja na wale waliokuamini pamoja nawe, au mtarudi katika dini yetu!” (Al-A‘raf 7:88)

4. Onyo la Mwisho

Shuaib akawaambia kwa ujasiri mkubwa:

“Hata kama hatutaki kurudi? Ikiwa tutarudi katika dini yenu baada ya kutuokoa Mwenyezi

Mungu, basi tutakuwa tumemzulia uongo Mola wetu." (Al-A'raf 7:89)

Kisha akawaomba kwa unyenyekevu mbele ya Mwenyezi Mungu:

"Ewe Mola wangu! Hukumu baina yetu na watu wetu kwa haki; Wewe ndiye bora wa mahakimu." (Al-A'raf 7:89)

5. Adhabu ya Mwenyezi Mungu

Mwenyezi Mungu akateremsha adhabu kali kwa watu wa Madyan:

1. Moto wa jua kali sana uliochoma ardhi siku nyingi ☀️
2. Mawingu makubwa meupe yakatokea, watu wakakimbilia kivulini wakidhani ni rehema 🌥️
3. Lakini ghafla, mlio mkubwa wa radi na mtetemeko wa ardhi ukawashukia ⚡🌋
4. Wote wakateketezwa papo hapo.

Qur'an inasema:

"Kisha mshituko ukawakamata, wakawa wamekufa majumbani mwao." (Al-A'raf 7:91)

Na pia:

“Na wale waliomkadhibisha Shuaib wakawa kana kwamba hawakuishi humo kabisa.” (Al-A‘raf 7:92)

6. Uokovu wa Nabii Shuaib na Waumini

Wale wachache walioamini wakasalimika pamoja na Nabii Shu‘aib.
Baada ya adhabu, Shu‘aib aliwaangalia waliokufa kwa huzuni, akasema:

“Enyi watu wangu! Nilikuwa nimewafikishia ujumbe wa Mola wangu na nikawapa nasaha; basi niwafanye nini tena watu wasioamini?” (Al-A‘raf 7:93)

Mafunzo Katika Kisa cha Nabii Shuaib (A.S)

Kisa hiki kina mafunzo mazito na ya milele:

1. ⚖️ Uadilifu ni sehemu ya imani — kudhulumu katika biashara ni dhambi kubwa.
2. 💬 Wajumbe wa Mungu hawachoki — Shuaib alilingania kwa uvumilivu hata alipoonekana peke yake.

3. ☁️ Rehema inaweza kufichwa ndani ya onyo — watu wa Madyan walidhani wingu ni baraka, kumbe lilikuwa adhabu.
4. 🌿 Waokovu ni kwa wale wanaoamini na kutenda mema, si kwa matajiri au wanyonge.

🕊️ Hitimisho

Nabii Shuaib (a.s.) anajulikana kama "Khatibu wa Mitume" kwa sababu alikuwa mfasaha, mwenye maneno laini na hekima kubwa.

Qur'an imemheshimu kwa kusema:

"Na tulimtuma Shuaib kwa watu wa Madyan, akasema: Enyi watu wangu! Muabuduni Mwenyezi Mungu…" (Hud 11:84)

Alikuwa mfano wa uaminifu, uadilifu na subira katika haki.

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

13-KISA CHA NABII AYYOUB

1. Utangulizi wa Nabii Ayyoub

Nabii Ayyoub (a.s.) alikuwa ni miongoni mwa kizazi cha Nabii Ibrahim (a.s.), na aliishi katika maeneo ya Sham (Syria ya leo).
Alikuwa:

- Tajiri mkubwa, mwenye mali, mifugo, mashamba, na watoto wengi.
- Mcha Mungu sana, mwenye shukrani, na mwenye moyo wa huruma.
- Alikuwa akiwasaidia masikini, mayatima, na wagonjwa kwa mali yake.

Kwa hivyo, maisha yake yalikuwa ni mfano wa mja mwenye neema na Imani ya kweli kwa Allah.

2. Mtihani Mkubwa Unaanza

Mwenyezi Mungu akataka kumjaribu ili kuonesha kiwango cha imani yake.
Majaribu yake yalikuja hatua kwa hatua:

1. Mali zake zote zikaangamia, mifugo 🐄 mashamba 🌾 na majumba vikaharibiwa.
2. Watoto wake wote wakafariki katika ajali moja.
3. Mwisho, akapata ugonjwa mbaya wa mwili, ukamtesa kwa miaka mingi.

Mwili wake ulidhoofika, watu wakamkimbia isipokuwa mke wake mwaminifu, aliyebaki akimhudumia kwa upendo na subira.

3. Watu Wakaanza Kumpuuza

Watu waliokuwa wakimuheshimu zamani walimgeukia.
Wengine wakasema, “Labda Mungu amemkasirikia!”

Lakini Ayyoub hakukata tamaa.
Kila siku, aliendelea kumtaja Mwenyezi Mungu, Akisema kwa unyenyekevu:

“Ewe Mola wangu! Wewe ndiye uliyenipa haya yote, na Wewe ndiye uliyechukua. Ewe Mwingi wa rehema, nakushukuru kwa yote.”

Hata katika maumivu yake, hakutoa neno la lawama — alitabasamu kwa imani.

4. Dua ya Nabii Ayyoub

Baada ya miaka mingi ya mateso, alipokuwa peke yake, akiinua mikono yake kwa unyenyekevu, akasema kwa maneno yaliyotikisa mbingu:

"Ewe Mola wangu! Hakika mimi nimeguswa na dhiki, na Wewe ndiye Mwenye rehema kuliko wote wanaorehemu." (Surah Al-Anbiya 21:83)

Tazama maneno haya — hakulalamika, hakudai, bali alizungumza kwa adabu na upendo. Dua yake ilikuwa ni ishara ya utii, si malalamiko.

5. Kurejea kwa Neema

Mwenyezi Mungu, Mwingi wa rehema, akaitikia dua yake, Akamwambia:

"Piga kwa mguu wako, humo pana maji ya kuoga baridi na ya kunywa." (Surah Sad 38:42)

Ayyoub alipogonga ardhi kwa mguu wake, chemchem ya maji matakatifu ikabubujika. Alipooga na kunywa maji hayo — ugonjwa wake wote ukapona mara moja!

Ngozi yake ikang’aa, nguvu zikarejea, afya ikarudi.
Mwenyezi Mungu akamrudishia mali yake, mifugo yake, hata akawapa tena watoto — maradufu ya alivyokuwa navyo kabla!

6. Wema wa Mke wake ✿

Wakati wa maradhi, shida na mateso, mke wa Ayyoub hakumuacha mumewe.
Alimuhudumia, akamuosha, akamuombea dua, hata alipokataliwa na watu.

Mwenyezi Mungu akamtaja kwa heshima kubwa na kumrahisishia Nabii Ayyoub kwa vile aliahidi kumpiga bakora baada ya uponyaji wake. (Qur’an: *Sad 38:44* inaashiria tukio hili.)

7. Mwisho wa Mtihani

Baada ya mateso yote, Nabii Ayyoub alirudishiwa kila neema — lakini sasa akiwa na shukrani zaidi, imani zaidi, na moyo uliojaa subira.

Qur’an inasema:

“Na tukamrudishia watu wake na mfano wao pamoja nao, kama rehema kutoka kwetu na ukumbusho kwa wenye akili.” (Sad 38:43)

Mafunzo katika kisa cha Nabii Ayyoub

Kisa cha Nabii Ayyoub kinafundisha mengi sana:

1. **Subira ni silaha ya mja wa Mwenyezi Mungu.**
   – Hata katika maumivu makubwa, Ayyoub hakulia, bali alisubiri kwa imani.
2. **Baraka ni mtihani kama dhiki.**
   – Aliweza kuwa Mcha Mungu alipokuwa tajiri, na alipokuwa maskini vilevile.
3. **Mwenyezi Mungu humjua mja wake mwema.**
   – Kila jaribu lina mwisho, na mwisho wa subira ni ushindi.
4. **Dua ya unyenyekevu huvunja kila dhiki.**
   – “*Nimeguswa na dhiki...*” ni mfano bora wa dua ya adabu na utii.

🕊 Hitimisho

Nabii Ayyoub (a.s.) ni alama ya subira, uaminifu, na imani isiyotikisika.
Mwenyezi Mungu alimpongeza kwa maneno haya matamu:

“Hakika tulimkuta mvumilivu. Mja mwema! Hakika yeye alikuwa akirudi sana (kwetu).”
(Sad 38:44)

Funzo la Mwisho:
Wakati maisha yanapokuwa magumu au ukipatwa na shida na maradhi mkumbuke Nabii Ayyoub (A.S) kwa subira, imani, na dua yenye unyenyekevu — kila maumivu hugeuka rehema, na kila jaribu huwa daraja la kukukaribisha zaidi kwa Mola wako.

Mke wake Nabii Ayyoub alikuwa mfano bora wa mke mwema mwenye mapenzi ya kweli. Hakumuacha mumewe, hata alipokuwa maskini wa mwisho na mgonjwa makhututi.
Ndiye Mwenza pekee aliyebakia katika kipindi kigumu Akimuhudumia kwa mikono yake, akimlisha, kumuosha, na kumtia moyo kila siku.

Mwenyezi Mungu alipomrejeshea Ayyoub afya njema na akamwambia:

"Chukua fungu la majani, umpige (mkeo) kwayo, wala usivunje kiapo chako." (Sad 38:44)

Aya hii inaashiria rehema ya Allah kwa mke wake — hakuadhibiwa, bali akasamehewa kwa subira yake.

Maajabu! Uaminifu wa ndoa ulilindwa hata katika mateso makubwa.

Kisa cha Nabii Ayyoub (a.s.) kinatufundisha kuwa hakuna maumivu yasiyo na mwisho, na kwamba subira ni silaha ya muumini**,**
Kama Nabii Ayyoub alivyoamini kuwa majaribu ni mlango wa rehema, si adhabu.

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

14-KISA CHA NABII DHUL-KIFL

1. Utambulisho wa Nabii Dhul-Kifl

Jina "Dhul-Kifl" linamaanisha *"mwenye sehemu"* au *"anayechukua jukumu kubwa."* Wengine wanasema lilimaanisha "mwenye

nafasi katika neema” — kwa sababu alikuwa mtu wa haki aliyepewa sehemu kubwa katika wema wa Mwenyezi Mungu.

Ametajwa katika Qur’an mara mbili:

“Na kumbuka Ismail, Idris na Dhul-Kifl; wote walikuwa miongoni mwa wanaosubiri.” (Surah Al-Anbiya 21:85)

“Na kumbuka Ismail, Alyasa na Dhul-Kifl; wote walikuwa miongoni mwa wema.” (Surah Sad 38:48)

Hivyo, Qur’an inamtaja kama mtu wa subira, uadilifu, na wema wa juu.

2. Asili na Maisha Yake

Wanazuoni wa tafsiri wanasema Dhul-Kifl aliishi baada ya Nabii Ayyoub (a.s.), katika zama za Bani Israil.
Baadhi ya mapokeo yanaonyesha kuwa alikuwa:

- Mwana wa Nabii Ayyoub (a.s.) au mfuasi mwema wake,
- Alikuwa mtawala au kiongozi mcha Mungu aliyependa haki na uadilifu,

- Na alichukua jukumu la kulinda dini ya Mwenyezi Mungu baada ya mitume waliomtangulia.

3. Maajabu ya Kupewa Jukumu Kubwa

Inasemekana katika zama zake kulikuwa na mfalme mwema aliyezeeka ambaye alihitaji mtu wa kumrithi.
Aliweka sharti tatu kwa atakayechukua jukumu hilo:

1. Iwe hasira yake inadhibitiwa (asipandwe na hasira),
2. Awe mwenye kufunga mchana,
3. Awe mwenye kusimama usiku kwa ibada.

Vijana wengi walishindwa, lakini kijana mmoja akaja na kusema:

“Mimi nitakubali jukumu hilo kwa ajili ya Mwenyezi Mungu.”

Huyo kijana ndiye aliyekuwa Dhul-Kifl — *“Mwenye jukumu kubwa.”*

4. Subira na Uadilifu Wake

Akiwa mtawala, Dhul-Kifl alijulikana kwa:

- Kusimamia haki bila upendeleo,
- Kuwasaidia maskini na wanyonge,
- Kuendesha mahakama kwa uadilifu usioyumba,
- Na kuwa mfano wa subira na amani hata alipokabiliwa na vishawishi au chuki.

Wanazuoni wanasema alijitahidi sana kuhakikisha kwamba:

Hakuna mwenye kudhulumiwa akalia,
Hakuna mwenye njaa akalala bila msaada,
Wala hakuna mwenye haki aliyepotezewa.

Kwa sababu hiyo, watu wake walimpenda sana.

5. Jaribu la Shetani

Mapokeo mengine yanasema kuwa Shetani alijaribu kumvunjia heshima kwa kumkasirisha — lakini alishindwa.
Alijaribu kwa njia zote kumfanya avunje ahadi yake ya kuwa na subira, lakini Dhul-Kifl akabaki mtulivu na mnyenyekevu.

Hili ndilo lililomfanya aitwe “Dhul-Kifl” — kwa sababu alitimiza jukumu lake la kiroho na kijamii kikamilifu, bila kupotoka.

6. Sifa Kuu za Dhul-Kifl

Qur’an inamsifu kwa sifa tatu kuu ambazo ni nguzo ya uongozi bora:

1. 🕊 Subira (As-Sabr) – aliendelea kuwa mtulivu katika majaribu na migogoro.
2. ⚖ Uadilifu (Al-Adl) – hakupendelea yeyote katika hukumu.
3. 💖 Ucha Mungu (At-Taqwa) – kila alilofanya lilikuwa kwa ajili ya radhi ya Mwenyezi Mungu.

7. Nafasi Yake Kati ya Manabii

Ingawa Qur’an haikueleza maelezo marefu ya maisha yake, kumtaja Dhul-Kifl katika kundi la mitume kama Ismail, Idris, na Alyasa ni heshima kubwa.

“Wote walikuwa miongoni mwa wema.”

(Sad 38:48)

Hii inaonyesha kuwa alikuwa nabii au mtu wa daraja sawa na manabii, aliyechaguliwa na Mwenyezi Mungu kwa sababu ya uadilifu na uvumilivu wake.

Mafunzo katika kisa cha Nabii Dhul-Kifl

Kisa chake, japokuwa kifupi, kinafundisha mengi:

1. ⚖️ Haki ni ibada. – Uongozi wa kweli ni ule wa uadilifu, si wa nguvu.
2. 🌙 Subira ni ushindi. – Alishinda vishawishi vya shetani kwa utulivu na akili.
3. 💬 Ahadi kwa Mungu ni utakatifu. – Alitimiza kila neno aliloahidi.
4. 🌿 Uongozi bora ni Ucha Mungu. – Alitawala kwa maadili ya dini, si tamaa ya dunia.

9. Sifa Njema za kudumu

Mwenyezi Mungu amempa heshima ya kudumu katika Qur’an — si kwa mali, si kwa vita, bali kwa tabia njema.
Alikuwa mfano wa kuigwa kwa:

- Subira ya ndani,
- Uadilifu wa kijamii,
- Na uongozi wa kiroho.

“Na wote walikuwa miongoni mwa wema.” (Saad 38:48)

🕊 Hitimisho

Nabii Dhul-Kifl (a.s.) ni mfano wa uongozi wenye imani, mtu aliyedhibiti nafsi yake, akasimama kwa haki, na akawa chombo cha amani katika jamii yake.

Maajabu ya kisa chake:
Kwenye Qur’an ametajwa kwa sentensi chache, lakini ndani ya hizo sentensi kuna *mlima wa mafunzo* — kuhusu uadilifu, nidhamu, na subira.

❁ Funzo la Mwisho:

“Cheo hakipatikani kwa nguvu, bali kwa uaminifu na subira. Hivi ndivyo viongozi wanavyopaswa kuwa — watulivu, wenye haki, na wanaochukua jukumu kwa ajili ya Mwenyezi Mungu.”

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

15-KISA CHA NABII MUSA

Kisa cha Nabii Musa (A.S.) ni miongoni mwa simulizi zilizotajwa mara nyingi zaidi katika Qur'an. Ni kisa cha Imani ya kweli, ujasiri, mapambano dhidi ya dhulma, na rehema za Mwenyezi Mungu.
Hebu tueleze kisa chake hatua kwa hatua, kwa mpangilio mzuri hapa 👇

1. Kuzaliwa kwa Nabii Musa

Wakati huo, Firauni alikuwa akitawala Misri kwa ukatili mkubwa. Alikuwa amepokea utabiri kwamba mtoto wa kiume kutoka kwa Waisraeli atazaliwa na ataiangamiza himaya yake. Kwa hofu kubwa, Firauni akaamuru:

"Wauawe watoto wote wa kiume wa Waisraeli, na waachwe hai wanawake."
(Surah Al-Qasas 28:4)

Mwenyezi Mungu akamwambia mama wa Musa ndani ya moyo wake:

“Mnyonyeshe, na ukimkhofia, mtie mtoni...”
(Surah Al-Qasas 28:7)

Hivyo, mama yake Musa alimtia mtoto mchanga kwenye sanduku dogo la mianzi na akamtelekeza kwenye mto Nile kwa imani kuwa Mwenyezi Mungu Atamlinda.

2. Musa Aokolewa na Kulelewa Nyumbani kwa Firauni

Sanduku likamfikia mke wa Firauni, **Aasiya**, mwanamke mwema na mwenye huruma. Alimwona mtoto huyo na akasema:

“Mtoto huyu atakuwa burudisho la macho kwangu na kwako. Usimuuwe!”
(Surah Al-Qasas 28:9)

Mwenyezi Mungu akapanga kwa hekima kwamba mama yake Musa ndiye aliyeitwa baadaye kumnyonyesha mtoto huyo — bila kufahamika kuwa ni mama yake halisi!
Kwa hivyo, Musa alikulia **katika ikulu ya Firauni**, akalelewa kama mwana wa kifalme.

3. Musa Aua Mmisri kwa Bahati Mbaya

Musa alipokuwa mtu mzima, aliona Mmisri akimpiga Mwisraeli. Akamkemea na kumgonga yule Mmisri — akafa kwa bahati mbaya. Musa akaingiwa na hofu:

“Hili ni tendo la Shetani! Hakika yeye ni adui wa wazi.” *(Surah Al-Qasas 28:15)*

Habari zikasambaa, na Firauni akaamuru auawe. Mtu mmoja akamwambia:

“Ewe Musa, wakubwa wanashauriana kukuua. Tokeni!” *(Surah Al-Qasas 28:20)*

Musa akakimbilia nchi ya **Madyan**, akisema:

“Mola wangu! Niokoe na watu madhalimu.” *(Surah Al-Qasas 28:21)*

4. Musa Anakimbilia Madyan na Kukutana na Nabii Shuaib

Akiwa njiani, Musa akapata kisima cha maji, akawakuta wanawake wawili wakingoja wapewe nafasi ya kumwagilia mifugo yao. Aliwasaidia kwa upole, kisha akaenda kivulini na kuomba:

“Mola wangu, mimi ninahitaji kheri yoyote utakayonipa.” *(Surah Al-Qasas 28:24)*

Baadaye, mmoja wa wale wanawake akarudi na kumuita kwa niaba ya baba yake (Nabii Shuaib). Musa akawa mgeni, akazungumza naye, na baadaye akamuoza binti yake mmoja kwa sharti la kufanya kazi kwa miaka nane (au kumi).

5. Musa Anaitwa katika Mlima – Tukio la Mti Unaowaka Moto

Baada ya miaka hiyo, Musa alikuwa njiani kurudi Misri akiwa na familia yake.
Usiku mmoja akauona moto mlimani:

“Nitawaleteeni habari, au cheche za moto.” *(Surah Taha 20:10)*

Alipokaribia, sauti ikamuita kutoka upande wa mti:

“Ewe Musa! Mimi ni Mola wako, n’gua viatu vyako. Wewe upo katika bonde takatifu la Tuwa.” *(Surah Taha 20:11–12)*

Mwenyezi Mungu akampa alama mbili:

1. Fimbo yake iligeuka kuwa nyoka mkubwa.

2. Mkono wake ulipoingizwa kifuani ulitoka ukiwa mweupe kama nuru.

Kisha akamwambia:

“Nenda kwa Firauni. Hakika yeye amepindukia.” *(Surah Taha 20:24)*

6. Nabii Musa Anaomba Usaidizi wa Ndugu Yake Harun (A.S.)

Musa Akasema:

“Mola wangu! Panua kifua changu... Mteue ndugu yangu Harun kuwa msaidizi wangu.” *(Surah Taha 20:25–30)*

Mwenyezi Mungu akakubali.
Wote wakaenda kwa Firauni kwa amani na busara:

“Twendeni kwake kwa upole, huenda akakumbuka au akaogopa.” *(Surah Taha 20:44)*

7. Nabii Musa Anaonana na Firauni

Nabii Musa akamwambia Firauni:

“Mimi ni Mtume kutoka kwa Mola wa walimwengu wote.” *(Surah Ash-Shuara 26:16)*

Firauni akadhihaki:

“Je, hatukukulea utotoni? Na sasa unakuja kunikemea?”
Lakini Musa akamkumbusha wema wa Mwenyezi Mungu na akasisitiza ujumbe wake.

Firauni akataka **kuthibitisha ishara**. Musa akatupa fimbo yake — ikawa **nyoka mkubwa**, na mkono wake ukang’aa kama nuru.

8. Mapambano na Wachawi wa Firauni

Firauni akakusanya wachawi wake wote.
Wachawi wakatupa kamba zao — zikawa zikionekana kama nyoka wakubwa.
Musa akatupa fimbo yake — **ikameza nyoka zote za wachawi.**

Wachawi wakatambua ukweli na wakasema:

“Tumeamini kwa Mola wa Musa na Harun!”
(Surah Taha 20:70)

Firauni akakasirika, akawatesa, lakini imani yao haikutikisika.

9. Kutoka Misri na Muujiza wa Bahari Kugawanyika

Musa akaongoza Waisraeli kutoka Misri usiku.
Firauni na majeshi yake wakawafuata hadi **baharini.**
Waisraeli wakatishika, lakini Musa akasema:

"Hapana! Mola wangu yu pamoja nami, ataniongoza." *(Surah Ash-Shu'ara 26:62)*

Mwenyezi Mungu akamwamuru Nabii Musa:

"Piga bahari kwa fimbo yako."
(Surah Ash-Shu'ara 26:63)

Bahari **ikagawanyika sehemu mbili**, na Waisraeli wakapita salama.
Firauni alipowafuata, maji yakajifunika juu yake na akazama — huku akisema kwa kuchelewa:

"Nimeamini kuwa hakuna Mungu ila Yule Aliyeaminiwa na Waisraeli."
Lakini ilishakuwa kuchelewa.

10. Musa na Wana wa Israil katika Jangwa

Baada ya kuokolewa, Waisraeli walionyesha udhaifu wa imani:

- Walitaka **mungu wa sanamu** kama mataifa mengine.
- Wengine walimwasi Musa.

Mwenyezi Mungu Alimpa Musa **Amri Kumi** katika Mlima Sinai.
Lakini wakati yuko mlimani, watu wake wakatengeneza **ndama wa dhahabu** na kumuabudu. Musa aliporejea, akaghadhibika, lakini baadaye aliwaombea msamaha.

11. Maisha ya Mwisho ya Nabii Musa (A.S.)

Musa aliendelea kuwaongoza watu wake miaka mingi jangwani, akiwaelimisha juu ya sheria za Mwenyezi Mungu na kuwaongoza kwenye Ucha Mungu.
Alipokaribia kufa, Aliomba tu:

“Mola wangu! Nipatie sehemu ya ardhi takatifu.”
Lakini hakuruhusiwa kuingia **Ardhi ya Ahadi** bali alifariki dunia akiwa karibu nayo.

Mwenyezi Mungu akamrehemu na akamtukuza.
Katika Qur’an, Musa anatambulika kama:

“Kalīmullāh” – yule aliyenena na Mwenyezi Mungu.

Mafunzo Katika Kisa cha Nabii Musa

1. **Imani na Subira** hushinda dhulma na ukandamizaji.
2. **Elimu na hekima** ni silaha kubwa zaidi kuliko nguvu.
3. **Mwenyezi Mungu huwalinda waja wake waaminifu.**
4. **Toba na msamaha** huendelea hata baada ya makosa.
5. **Mafanikio ya kweli** yako kwa wale wanaomtumikia Mwenyezi Mungu kwa dhati.

Bismillaahi Rrahmaani Rrahüm

I6-KISA CHA NABII HARUN

UTANGULIZI

Nabii **Harun (A.S)** alikuwa ni **kaka mkubwa wa Nabii Musa (A.S)**. Wote wawili walitokana na kizazi cha **Nabii Yaʿqub (A.S)** kupitia mwanawe **Lawiy (Levi)**. Allah aliwateua

wawili hawa kwa pamoja kuwa mitume, jambo adimu sana katika historia ya mitume.

Allah ﷻ Amesema:

“Na tukampa (Musa) kwa rehema yetu ndugu yake Harun kuwa Nabii.” (Surah Maryam: 53)

Hii inaonyesha kuwa Nabii Harun hakupata utume kwa bahati, bali **kwa uteuzi wa Allah** na pia **kwa dua ya Nabii Musa**.

1. DUA YA NABII MUSA NA KUCHAGULIWA KWA NABII HARUN

Wakati Allah alipomuita Nabii Musa katika bonde takatifu la **Tuwa**, akampa jukumu zito:
👉 kwenda kwa **Firauni**, mtawala dhalimu wa Misri.

Nabii Musa, akifahamu uzito wa jukumu hilo, akaomba:

“Na nifanyie msaidizi kutoka katika watu wangu, Harun ndugu yangu.
Niongezee nguvu kwa yeye, na mshirikishe katika amri yangu.” (Taha: 29–32)

Allah akajibu:

“Hakika tumeitikia maombi yako ewe Musa.” (Taha: 36)

📌 Hapo ndipo Harun akateuliwa kuwa:

- Nabii
- Msaidizi mkuu wa Musa
- Msemaji wake (kwa kuwa Harun alikuwa fasaha zaidi)

2. HARUN PAMOJA NA MUSA MBELE YA FIRAUNI 🏛️

Wawili hawa walitumwa:

- Kumlingania Firauni amuogope Allah
- Awaachie huru Wana wa Israil

Allah akawaambia:

“Nendeni kwa Firauni, semeni naye kwa maneno laini.” (Taha: 44)

Lakini Firauni:

- Alijiona mungu
- Alikanusha miujiza
- Aliwadhihaki Musa na Harun

Miujiza ikadhihirishwa:

- Fimbo ikawa nyoka
- Mkono wa Musa ukang'aa
- Wachawi wakasalimu amri wakamwamini Allah

Lakini Firauni akazidi ukaidi.

3. KUOKOKA BAHARINI 🌊 NA MAJUKUMU YA HARUN

Hatimaye:

- Wana wa Israil wakaondoka Misri
- Bahari ikapasuka
- Firauni akazamishwa

Baada ya kuokoka, Nabii Musa akaitwa na Allah kwa siku **40** katika Mlima **Tur Sinai** ili apewe Taurati.

👉 Kabla ya kuondoka, Musa akamwacha **Harun kuwa kiongozi wa Wana wa Israil**, akamwambia:

"Nisimamie watu wangu, tengeneza mambo, wala usifuate njia ya waharibifu."
(Al-A'raf: 142)

4. FITNA YA NDAMA 🐃 WA DHAHABU

Musa alipokuwa hayupo:

- Mtu aitwaye **As-Sāmiriyy** akawatengenezea ndama wa dhahabu
- Watu wakaanza kumuabudu

Nabii Harun:

- Aliwakataza vikali
- Aliwaonya wasimuabudu sanamu
- Aliwakumbusha Tawhidi

Alisema:

"Enyi watu wangu! Hakika mmejaribiwa kwa hili. Na Mola wenu ni Ar-Rahman, basi nifuateni." (Taha: 90)

Lakini watu:

- Walimpuuza
- Wakakaribia kumuua
- Wakamtishia

Harun akaamua:

👉 **Asivunje umoja wa watu kwa nguvu**

👉 Asubiri kurudi kwa Musa

5. KURUDI KWA NABII MUSA NA HUZUNI YA NABII HARUN

Musa aliporudi:

- Akakuta watu wanaabudu ndama
- Akakasirika sana
- Akamshika Harun kwa ndevu na kichwa

Harun akasema kwa uchungu:

“Ewe mwana wa mama yangu! Hakika watu walinidharau na walikaribia kuniua.”
(Al-A‘raf: 150)

Musa akatambua:
👉 Harun **hakusaliti**
👉 Alifanya alichoweza
👉 Alivumilia kwa hekima

Musa akaomba msamaha kwa Harun.

🌿 6. TABIA NA SIFA ZA NABII HARUN

Qur’ani inamtaja Nabii Harun kuwa:

- Mnyenyekevu
- Mpole
- Mwenye subira

- Mwenye sauti nzuri na fasaha
- Mlinzi wa umoja wa jamii

Allah anasema:

“Na tukawapa rehema zetu, na tukawafanya wawe viongozi wanaoongoza kwa amri yetu.” (Al-Anbiya: 73)

7. KIFO CHA NABII HARUN (A.S)

Kwa mujibu wa riwaya za Kiislamu:

- Nabii Harun alifariki **kabla ya Nabii Musa**
- Alifariki katika kipindi cha Wana wa Israil jangwani
- Musa alihuzunika sana kwa kumpoteza ndugu na mshirika wake wa da‘wah

Harun alikufa akiwa:

👉 Nabii

👉 Mcha Mungu

👉 Mwaminifu

MAFUNZO MAKUBWA KUTOKA KWA NABII HARUN

1. Kiongozi mwema hulinda umoja
2. Upole ni silaha ya da‘wah

3.Subira katika fitna ni hekima
4.Si kila uovu huzuia kwa nguvu
5.Msaada wa ndugu ni neema kubwa

✨ HITIMISHO

Nabii Harun (A.S) alikuwa:

- Nguzo ya da‘wah ya Musa
- Kiongozi wa subira
- Mfano wa uaminifu

Jina lake linaendelea kutajwa katika Qur’ani kama **ishara ya msaada wa haki na udugu wa kweli.**

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

17-KISA CHA NABII DAUD

UTANGULIZI WA KISA CHA NABII DAUD

Nabii **Daud (A.S)** alikuwa miongoni mwa mitume wakubwa wa Allah:

- Alikuwa **Nabii**
- Alikuwa **Mfalme**

- Alikuwa **hakimu mwadilifu**
- Alikuwa **mtu wa ibada nyingi**

Allah ﷻ alimkusanya Daud mambo ambayo ni nadra kukusanywa kwa mtu mmoja: **utume, ufalme, hekima, sauti nzuri na nguvu**.

Allah anasema:

"Na hakika tulimpa Daud fadhila kutoka kwetu…" (Surah Saba: 10)

1. MALEZI YA DAUD NA MAISHA YAKE YA AWALI

Daud alitoka katika **Bani Israil**. Kabla ya kuwa mfalme, alikuwa:

- **Kijana mchungaji wa kondoo**
- Mnyenyekevu
- Mwenye kumtegemea Allah

Hakuwa mtoto wa kifalme wala wa cheo, bali Allah alimkuza kwa **maisha ya kawaida** ili amjengee subira, ujasiri na Tawakkul (kumtegemea Allah) katika maisha yake.

⚔ 2. DAUD NA JALUT (GOLIATH)

Katika zama za **Mfalme Talut (Saul)**, Bani Israil walikabiliwa na adui hatari aitwaye **Jālūt**—mpiganaji mkubwa na mwenye kutisha.

Jeshi la Bani Israil likatetemeka. Lakini Daud, akiwa kijana mdogo, akasimama kwa imani thabiti.

Allah Amesema:

"Daud akamuua Jalut, na Allah akampa ufalme na hekima." (Al-Baqarah: 251)

Kwa **jiwe dogo** na kwa msaada wa Allah:
👉 Jālūt akaanguka
👉 Daud akapata ushindi mkubwa
👉 Umaarufu wake ukaenea

Hapa tunaona: **ushindi haupimwi kwa silaha, bali kwa imani**.

3. DAUD APEWA UFALME 👑 NA UTUME

Baada ya hapo:

- Allah alimpa Daud **ufalme**
- Akampa **hekima ya kuhukumu**

- Akamteua kuwa **Nabii**

Daud akawa:
👉 Kiongozi wa kisiasa
👉 Kiongozi wa kiroho
👉 Hakimu wa haki

Allah anasema:

"Ewe Daud! Hakika tumekufanya khalifa katika ardhi; basi hukumu kwa haki." (Sad: 26)

4. KITABU CHA ZABUR 📜

Allah alimteremshia Daud **Kitabu cha Zabur**:

- Kilikuwa kitabu cha **tasbih, dua na mawaidha**
- Kilihamasisha kumuabudu Allah kwa unyenyekevu

Daud alikuwa na **sauti nzuri sana**, kiasi kwamba:

"Milima na ndege walikuwa wakimsabihisha pamoja naye." (Saba: 10)

🏕 Milima ilisimama
🕊 Ndege waliruka
🎶 Vyote vikamsifu Allah pamoja na Daud

5. MUUJIZA WA CHUMA 🔨

Allah alimpa Daud muujiza mwingine wa pekee:

"Na tukamfanyia chuma kuwa laini." (Saba: 10)

👉 Aliweza kukikunja chuma kwa mikono bila moto na kukifanya apendavyo
👉 Akatengeneza **deraya (ngao za vita)**

Lakini Allah akamwambia:

"Fanyeni mema, hakika Mimi ninaona mnayoyafanya." (Saba: 11)

📌 Hii inaonyesha:

- Daud alikuwa **anafanya kazi kwa mikono yake**
- Hakula mali ya watu bila haki
- Alifundisha thamani ya **kazi halali**

⚖️ 6. KISA CHA WATU WAWILI (MTIHANI WA HAKI)

Qur’ani inasimulia tukio muhimu lililokuwa **mtihani wa haki kwa Daud**.

Watu wawili walimjia ghafla:

- Mmoja alikuwa na kondoo 99
- Mwingine alikuwa na kondoo 1

Mwenye 99 akataka kumchukua yule mmoja wa mwenzake.

Daud, kwa haraka, akahukumu kuwa huyo amedhulumu.

Lakini hapo Daud akagundua:
👉 Hakusikiliza pande zote kikamilifu

Allah anasema:

“Na Daud akafahamu kuwa tumemjaribu.” (Sad: 24)

7. TOBA YA NABII DAUD

Daud:

- Alinyenyekea

- Akaanguka kusujudu
- Akaomba msamaha

Allah anasema:

“Basi tukamsamehe, na hakika ana daraja ya karibu kwetu.” (Sad: 25)

📌 Hapa tunaona:

- Mitume ni wanadamu
- Hukosea kwa jambo la ijtihad
- Lakini **huwahi katika toba**

8. IBAADA ZA NABII DAUD

Mtume Muhammad ﷺ Alisema:

“Swala bora ni swala ya Daud: alikuwa analala nusu ya usiku, kisha anaamka theluthi, kisha analala tena.” (Hadith Sahih)

Na pia:

“Funga bora ni funga ya Daud: alikuwa anafunga siku moja na kula siku moja.”

👉 Daud alikuwa:

- Mwenye ibada bora

- Mwenye mizani ya maisha
- Hakujitenga na dunia wala hakuzama nayo

9. MWISHO WA MAISHA YA DAUD

Nabii Daud (A.S) aliishi maisha ya:

- Uongozi wa haki
- Ibada
- Tawba
- Unyenyekevu

Baada ya kifo chake:
👉 Mtoto wake **Nabii Sulaiman (A.S)** alirithi:

- Ufalme
- Hekima
- Na akaendelea na da‘wah

MAFUNZO MAKUBWA KATIKA KISA CHA NABII DAUD

1. Ushindi unatoka kwa Allah
2. Uongozi ni amana nzito
3. Haki lazima itangulizwe
4. Toba humuinua mja
5. Ibada na kazi halali vinaweza kuishi pamoja
6. Mfalme anaweza kuwa mcha Mungu

✨ HITIMISHO

Nabii Daud (A.S) alikuwa:

- **Mfalme mnyenyekevu**
- **Nabii mwenye sauti ya tasbih**
- **Hakimu wa haki**
- **Mfano wa toba ya kweli**

Allah ametaja jina lake katika Qur'ani ili liwe **kioo cha uongozi wa haki kwa vizazi vyote**.

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

18-KISA CHA NABII SULEIMAN

UTANGULIZI:

Nabii **Suleiman (A.S)** Alikuwa:

- **Mtoto wa Nabii Daud (A.S)**
- **Nabii (Mtume)**
- **Mfalme mkubwa kuliko wafalme wote**

Allah alimpa Suleiman ufalme **ambao haukuwahi kutolewa kwa mtu mwingine yeyote** kabla yake wala baada yake.

Allah anamnukuu akisema:

“Ewe Mola wangu! Nisamehe, na unipe ufalme ambao hautampasa yeyote baada yangu.”
(Surah Ṣād: 35)

Allah akamjibu dua hiyo.

1. SULEIMAN NA HEKIMA YA UTOTONI

Suleiman alipata hekima mapema sana. Qur’ani inasimulia kisa cha:

- Watu wawili waliogombania shamba lililoharibiwa na kondoo

Nabii Daud alihukumu kwa haki, lakini:
👉 Allah alimpa **Suleiman uelewa wa kina zaidi** wa hukumu hiyo.

“Na tukamfahamisha Suleiman…”
(Al-Anbiya: 79)

Hii ilionesha:

- Umri mdogo hauzuii hekima
- Allah humuinua amtakaye

2. SULEIMAN ARITHI UFALME NA UTUME

Baada ya kifo cha Daud:

“Na Suleiman akarith i Daud.” (An-Naml: 16)

Alirithi:

- Ufalme
- Utume
- Hekima
- Elimu

Lakini alitangaza wazi:

“Hii ni fadhila ya Mola wangu ili anijaribu nitashukuru au nitakufuru.” (An-Naml: 40)

🕊 3. KUELEWA LUGHA ZA VIUMBE

Allah alimpa Suleiman uwezo wa:

- Kuelewa lugha ya ndege
- Kuelewa wanyama

Alisema:

“Tumefundishwa lugha ya ndege.”
(An-Naml: 16)

🐜 Kisa cha SIAFU

Aliposikia siafu ikisema:

“Enyi siafu! Ingieni makazi yenu msije mkakanyagwa na Suleiman na majeshi yake.”

Suleiman:

- Alitabasamu kwa unyenyekevu
- Akamshukuru Allah

4. UPEPO NA MAJESHI YA JINNI

Allah alimpa Suleiman:

- **Upepo** uliokuwa ukimsafirisha kwa amri yake
- **Majinni** waliomtii wakifanya kazi nzito
- **Ndege na wanadamu** waliokuwa katika majeshi yake

“Na tukautumikisha upepo kwa Suleiman…” (Saba: 12)

Lakini hakuwatumia kwa dhuluma, bali kwa haki na ibada.

🕊 5. HUDHUD NA HABARI YA SABAA

Suleiman alipokagua majeshi yake:

- Akamkosa ndege **Hudhud**

Baadaye Hudhud akarudi na habari:
👉 Kuna malkia aitwaye **Balqis** wa Sabaa
👉 Watu wake wanaabudu jua

Suleiman akatuma barua:

“Msitukuzie, njooni kwangu mkiwa Waislamu.” (An-Naml: 31)

👑 6. SULEIMAN NA MALIKIA BALQIS

Bilqis:

- Alikuwa mwerevu
- Alituma zawadi

Suleiman akakataa:
👉 Akaonesha kuwa **da‘wah si biashara**

Akataka kiti chake (Arshi) kiletewe:

- Jinni akajitolea
- Mtu mwenye elimu ya Kitabu akakileta **kwa kupepesa jicho**

Suleiman akasema:

“Hii ni fadhila ya Mola wangu…”

🏛 7. KUINGIA IKULU NA KUSILIMU

Bilqis alipofika:

- Akaona ikulu yenye sakafu ya kioo
- Akadhani ni maji

Akatambua:
👉 Hii ni neema ya Allah

Akasema:

“Ewe Mola wangu! Nimejidhalimu nafsi yangu, na nimesilimu pamoja na Suleiman kwa Allah, Mola wa walimwengu.” (An-Naml: 44)

8. MTIHANI WA SULEIMAN

Allah alimjaribu Suleiman:

- Kwa kupotea kwa ufalme kwa muda
- Kwa kumweka “mwili juu ya kiti chake”

Suleiman:

- Hakukata tamaa
- Akarejea kwa Allah kwa toba na dua

9. KIFO CHA NABII SULEIMAN

Suleiman alifariki akiwa:

- Ameegemea fimbo yake
- Majinni waliendelea kufanya kazi

Waligundua kifo chake baada ya:
👉 Mdudu (dudumti) kula fimbo

“Basi yalipogundulika maut yake, majinni yakajua kuwa lau wangekuwa wanajua ghaibu, wasingekaa katika adhabu ya fedheha.”
(Saba: 14)

MAFUNZO MAKUBWA KUTOKA KWA NABII SULEIMAN

1. Neema ni mtihani
2. Shukrani huongeza baraka
3. Ufalme hauzuii uchamungu
4. Elimu ni nguvu
5. Ghaibu ni ya Allah pekee
6. Da‘wah inahitaji hekima

✨ HITIMISHO

Nabii Suleiman (A.S) alikuwa:

- **Mfalme mwenye shukrani**
- **Nabii mwenye hekima**
- **Kiongozi wa haki**
- **Mfano wa unyenyekevu katika neema kubwa**

Allah amesimulia kisa chake ili:

☞ Wenye mamlaka wajifunze

☞ Wenye neema wasijivune

☞ Wote watambue kuwa **ufalme wa kweli ni wa Allah.**

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

19-KISA CHA NABII ILYAS

UTANGULIZI WA NABII ILYAS

Nabii **Ilyas (A.S)** alikuwa miongoni mwa mitume wa **Bani Israil**, aliyetumwa katika zama ambazo:

- Watu walikuwa wameacha kumuabudu Allah
- Walikuwa wamegeukia **ibada ya sanamu**

Qur’ani inamtaja Nabii Ilyas kwa heshima kubwa na kumhesabu miongoni mwa waja wema wa Allah.

Allah ﷻ anasema:

“Na hakika Ilyas ni miongoni mwa mitume.” (Surah As-Saffat: 123)

🏘️ 1. WATU WA NABII ILYAS NA SANAMU YA BA‘AL

Nabii Ilyas alitumwa kwa watu waliokuwa wanaabudu sanamu aitwaye **Ba‘al**, sanamu maarufu katika maeneo ya **Sham (Levant)**.

Aliwaambia kwa ujasiri:

“Je, mnamwomba Ba‘al na mnaacha Mbora wa waumbaji?” (As-Saffat: 125)

Akawakumbusha:

- Allah ndiye Muumba
- Allah ndiye Mlezi wa mababu zao

Lakini watu wake:

- Walimkanusha
- Walimdhihaki

- Wakakataa kuacha ibada ya sanamu

📣 2. DA‘WAH YA ILYAS: TAWHIDI NA ONYO

Nabii Ilyas aliendelea kuwaita watu:

- Waache shirk
- Warejee kwa Allah
- Wamwabudu kwa unyenyekevu

Alisema:

“Hakika mimi ni mjumbe muaminifu kwenu.” (As-Saffat: 126)

Lakini wengi:

- Walimgeuka
- Wakazidi ukaidi
- Wakafuata matamanio yao

3. WACHACHE WALIOAMINI

Ingawa watu wengi walikataa:
👉 **Kundi dogo** lilimwamini Nabii Ilyas.

Qur’ani inasema:

“Isipokuwa waja wa Allah waliotakasika.”
(As-Saffat: 128)

Hii inaonyesha:

- Ushindi haupimwi kwa idadi
- Imani ya wachache ni bora kuliko wingi wa wapotofu

⚡ 4. ADHABU KWA WALIOKANUSHA

Kwa wale waliokataa kwa ukaidi:

- Allah aliwaonya
- Walipuuza

Qur’ani inasema:

“Hakika wao watakuwa miongoni mwa waliohudhurishwa (katika adhabu).”
(As-Saffat: 127)

👉 Hii ni onyo kali kwa wanaoshikilia shirk baada ya kufikishiwa ujumbe.

🌟 5. HESHIMA YA NABII ILYAS

Allah alimpa Nabii Ilyas heshima kubwa:

“Na tukaacha (kumbukumbu njema) kwake katika waliokuja baadaye.” (As-Saffat: 129)

Na akasema:

“Amani iwe juu ya Ilyas.” (As-Saffat: 130)

Hii ni salamu ya moja kwa moja kutoka kwa Allah—heshima ambayo hutolewa kwa mitume wakubwa.

❀ 6. ILYAS NI MIONGONI MWA WEMA

Allah anahitimisha kwa kusema:

“Hakika yeye ni miongoni mwa waja wetu Waumini.” (As-Saffat: 132)

☞ Ilyas alikuwa:

- Mkweli
- Mvumilivu
- Mlinganiaji wa Tawhidi bila kuchoka

MAFUNZO KATIKA KISA CHA NABII ILYAS

1. Tawhidi ni msingi wa da‘wah
2. Wingi wa watu si dalili ya haki
3. Mtume ana wajibu wa kufikisha ujumbe

4.Subira ni silaha ya mlinganiaji
5.Allah huwahifadhi waja Wake wema
6.Shirk ni dhulma kubwa zaidi

✨ HITIMISHO

Nabii **Ilyas (A.S)** alikuwa:

- Mlinganiaji wa haki katika zama za upotofu
- Msimamizi wa Tawhidi
- Mfano wa subira na uthabiti

Kisa chake kimetajwa kwa ufupi katika Qur'ani, lakini **mafunzo yake ni makubwa sana** kwa kila zama.

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

20-KISA CHA NABII ALYASA

UTANGULIZI WA NABII ALYASAʿ

Nabii **Alyasaʿ (A.S)** alikuwa ni mtume aliyechukua nafasi na kuendeleza da'wah na uongozi wa Nabii **Ilyas (A.S)**.

Allah anasema:

“Na tulimpa Alyasaʿ rehema kutoka kwetu, na tukamwezesha.” (Sad: 48)

Hii inaonyesha kuwa Allah alimpe msaada mkubwa katika kutekeleza wajibu wake.

1. UTOAJI WA NEEMA NA MSAADA

Alyasaʿ Aliendelea kueneza:

- Tawhidi (kuabudu Allah Mmoja)
- Maadili mema
- Kustahimili dhulma na adhabu kwa subira

Alipokea msaada wa Allah katika kutatua matatizo ya watu wake, kama vile:

“Na tulimpa (Alyasaʿ) neema kutoka kwetu, na aliongezwa katika hekima na maarifa.”

🌿 2. KUENDELEZA DA‘WA YA ILYAS

Alyasaʿ aliendelea na ujumbe wa Nabii Ilyas:

- Kukanusha ibada ya sanamu
- Kuhimiza watu kumwabudu Allah kwa unyenyekevu
- Kuwaongoza katika njia ya haki

3. MAFUNZO KWA WATU WAKE

Kama nabii, Alyasaʿ alitoa:

- Mafunzo ya mabadiliko ya kiroho
- Kurejesha umoja wa imani
- Kuleta amani kati ya watu waliokuwa katika ugomvi wa kiimani

4. CHANGAMOTO ⚠ ALIZOKUMBANA NAZO

Alyasaʿ aliishi katika zama zilizokuwa na:

- Ugomvi mkubwa wa kiimani
- Watu waliokuwa na tabia za kutii sanamu na ibada potofu

Hivyo, da‘wah yake haikuwa rahisi, bali ilihitaji:

- Uvumilivu mkubwa
- Hekima ya kueneza ujumbe bila kuleta mzozo

🌟 5. HESHIMA KATIKA QUR’ANI

Allah Amempa heshima kubwa na kumtaja kama:

“Miongoni mwa waja wetu waaminifu.”
(Sad: 48)

✨ HITIMISHO

Nabii **Alyasaʿ (A.S)** alikuwa:

- Msambazaji wa nuru ya imani
- Mfuatiliaji wa utume wa Ilyas
- Mfano wa ustahimilivu na hekima

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

21-KISA CHA NABII YUNUS

UTANGULIZI:

Nabii **Yunus bin Matta (A.S)** alikuwa miongoni mwa mitume wakubwa wa Allah, aliyetumwa kwa watu wa **Ninawa** (eneo la Iraq ya leo). Kisa chake ni **pekee kabisa** miongoni mwa visa vya mitume kwa sababu:

- Aliwahi kuondoka kwa watu wake kabla ya ruhusa ya Allah
- Akajaribiwa kwa jaribio la kipekee ambalo halijawahi kumpata Nabii mwingine

- Akaufundisha Umma **dua kubwa zaidi ya toba na unyenyekevu.**

Allah ﷻ Amesema:

“Na hakika Yunus ni miongoni mwa mitume.” **(As-Saffat: 139)**

🏘 1. WATU WA NINAWA NA DA‘WA YA NABII YUNUS

Nabii Yunus alitumwa kwa watu wa **Ninawa**, watu waliokuwa:

- Wakiabudu sanamu
- Wakifanya dhulma
- Wakipuuza amri za Allah

Aliwaamrisha:

- Waache shirki
- Wamwabudu Allah Mmoja
- Watubie kabla ya adhabu

Lakini:

- Walimkanusha
- Walimdharau
- Walimzomea

Kwa muda mrefu Yunus aliwavumilia, lakini ukaidi wao haukupungua mwisho akawachoka.

2. YUNUS ANAONDOKA KWA HASIRA (BILA IDHINI YA ALLAH)

Baada ya kuona watu wake hawabadiliki, Nabii Yunus:

- Akachoka
- Akakasirika kwa ajili ya Allah
- Akaondoka kutoka kwao **kabla ya kuamrishwa na Allah**

Allah ﷻ anasema:

"Na (mkumbuke) yule mwenye samaki, alipoondoka akiwa na hasira…"
(Al-Anbiya: 87)

Hili **halikuwa dhambi ya makusudi**, bali:

- Ni **haraka katika ijtihad**
- Mtume hakupewa ruhusa bado

👉 Hapa tuna funzo: **mtume hata kwa nia njema, hafanyi bila amri ya Allah**

3. SAFARI YA BAHARINI 🚢 NA KURA

Yunus alipanda meli.

Bahari ikachafuka sana:

- Mawimbi yakawa makubwa
- Meli ikawa karibu kuzama

Wakaamua:
👉 Kupiga kura nani atupwe baharini ili kuokoa meli

Kura ikapigwa:

- Ikamwangukia Yunus

Wakaona:

- Ni mtu mwema
- Wakapiga tena kura

Mara ya pili:

- Ikamwangukia Yunus

Mara ya tatu:

- Ikamwangukia Yunus

Allah anasema:

“Akashiriki kura, akawa miongoni mwa waliopoteza.” **(As-Saffat: 141)**

☞ Yunus akajua huu ni **mpango wa Allah**, si bahati mbaya.

4. SAMAKI 🐟 MKUBWA ANAMMEZA

Yunus akajitupa baharini.

Allah akaamuru:
☞ **Samaki mkubwa (Nyangumi)** ammeze Yunus

Lakini:

- Hakuvunjika mfupa
- Hakufa
- Hakudhuriwa

Allah anasema:

“Basi samaki akammeza naye alikuwa mwenye kujilaumu.” **(As-Saffat: 142)**

5. VIZA VITATU

Yunus akawa katika:

1. Giza la bahari

2.Giza la usiku
3.Giza la tumbo la samaki

Hapo:

- Hakukuwa na mtu
- Hakukuwa na msaada
- Isipokuwa Allah

6. DUA KUBWA YA NABII YUNUS

Ndani ya tumbo la samaki, Yunus akasujudu kwa moyo wake na kusema:

“Lā ilāha illā Anta, Subḥānaka innī kuntu minaẓ-ẓālimīn.”
(Hakuna mungu wa haki ila Wewe, Umetakasika, hakika mimi nimekuwa miongoni mwa waliodhulumu nafsi zao) **(Al-Anbiya: 87)**

Allah anasema:

“Basi tukaitikia dua yake, na tukamwokoa kutokana na huzuni.” **(Al-Anbiya: 88)**

Dua yake hiyo ikawa dua nzito na yenye nguvu sana kwa Muumini anapopatwa na shida na matatizo!

📌 HADITH SAHIHI

Mtume Muhammad ﷺ alisema:

“Hakuna Muislamu anayesoma dua ya Yunus isipokuwa Allah humjibu.”
(Tirmidhiy – Hadith Hasan Sahih)

👉 Hii ni dua:

- Ya toba
- Ya dhiki
- Ya msamaha
- Ya kuwa karibu zaidi na Allah

7. KUOKOLEWA NA KUTUPWA UFUKWENI

Allah akamuamuru samaki yule:
👉 Amteme Yunus ufukweni

Allah Anasema:

“Na tukamtupa ufukweni naye akikuwa dhaifu.”
(As-Saffat: 145)

Yunus alikuwa:

- Dhaifu
- Mgonjwa

- Hana nguvu

🌱 8. MTI WA YAQTĪN (PUMPKIN)

Kwa rehema:

- Allah akaotesha mti wa **yaqtīn** juu yake
- Kumpa kivuli
- Kumpa chakula
- Kumpa afya

"Na tukamoteshea mti wa yaqtīn."
(As-Saffat: 146)

👉 Rehema ya Allah haikukatika hata baada ya jaribio.

🏘️ 9. WATU WA NINAWA WANATUBU

Wakati Yunus yupo baharini:

- Watu wa Ninawa waliona dalili za adhabu
- Walitambua makosa yao
- Wakavaa nguo za unyenyekevu
- Wakalia
- Wakamuomba Allah

Allah anasema:

“Basi kwa nini kusiwepo kijiji kilichoamini kikafaidika kwa imani yake isipokuwa watu wa Yunus?” **(Yunus: 98)**

👉 Hawa ndio watu **pekee katika historia**:

- Waliamini kabla ya adhabu haijashuka
- Allah akawaondoshea adhabu

🔄 10. YUNUS ANARUDI TENA KWA WATU WAKE

Baada ya kupona:

- Yunus akarudi Ninawa
- Akawakuta watu wake wameamini

Allah anasema:

“Na tukamtuma kwa watu elfu mia au zaidi.” **(As-Saffat: 147)**

Wakaishi:

- Katika imani
- Katika uongofu
- Kwa muda mrefu

MAFUNZO KATIKA KISA CHA YUNUS

1. Hakuna dhiki isiyokuwa na suluhisho
2. Dua ya Yunus ni silaha ya muumini
3. Kukata tamaa si sifa ya da‘wah
4. Allah hupokea toba hata baada ya makosa
5. Rehema ya Allah ni kubwa kuliko ghadhabu
6. Wakati wote rudia kwa Allah
7. Dhiki huja ili kukuinua, si kukuangamiza

✨ HITIMISHO

Nabii **Yunus (A.S)** ni:

- Mfano wa toba ya kweli
- Alama ya rehema ya Allah
- Funzo kwa kila mwenye dhiki, huzuni au makosa

Allah akamkumbuka katika Qur’ani ili:

👉 **Muumini asikate tamaa kamwe na rehma ya Allah na msaada wake.**

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

KISA CHA NABII ZAKARIYA

UTANGULIZI:

Nabii **Zakariya (A.S)** alikuwa miongoni mwa mitume wakubwa wa **Bani Israil**.
Alikuwa:

- Nabii
- Mcha Mungu mkubwa
- Mzee mwenye subira
- Mlezi wa Nabii Maryam (A.S)

Qur'ani inamtaja Nabii Zakariya kwa heshima kubwa sana na kisa chake kimefungamanishwa na:

- Dua ya dhati
- Matumaini yasiyokufa
- Rehema ya Allah isiyo na mipaka

Allah ﷻ anasema:

"Hapo Zakariya alipomwomba Mola wake kwa maombi ya siri." **(Maryam: 3)**

1. ZAKARIYA NA MALEZI YA MARYAM

Zakariya alikuwa ndiye **mlezi wa Maryam**, mama wa Nabii Isa (A.S).
Maryam aliishi katika **Mihrab (chumba cha ibada)**.

Zakariya alipoingia kumtembelea:

- Alimkuta ana riziki
- Riziki ambayo haikutoka kwa watu

Akamwuliza:

"Ewe Maryam! Haya yanatoka wapi?"
(Aal ʿImran: 37)

Maryam akajibu:

"Yanatoka kwa Allah."

📌 Tukio hili lilikuwa **kichocheo kikubwa** kwa Zakariya:
👉 Akaona **uwezo wa Allah**
👉 Akaamsha tena matumaini moyoni mwake ya kupata mtoto mwema kama Maryam.

2. DUA YA SIRI YA NABII ZAKARIYA

Zakariya alikuwa:

- Amezeeka sana
- Mifupa imekuwa dhaifu
- Nywele zimekuwa nyeupe
- Mkewe alikuwa tasa

Lakini bado:

👉 Hakukata tamaa kwa Allah

Akaomba kwa unyenyekevu mkubwa:

"Ewe Mola wangu! Hakika mifupa yangu imekuwa dhaifu na kichwa changu kimejaa mvi, wala sikuwahi kukosa katika kukuomba." **(Maryam: 4)**

Kisha akaomba:

"Nipe kutoka kwako mrithi." **(Maryam: 5)**

📌 Ombi lake halikuwa la anasa, bali:

- Aendelee na da'wah
- Aendelee kufundisha Taurati
- Aendelee kuongoza watu kwa haki

3. HABARI NJEMA KUTOKA KWA MALAIKA

Allah akaitikia dua yake kwa njia ya ajabu.

Malaika wakamuita Zakariya akiwa ndani ya mihrab:

“Hakika Allah anakubashiria mtoto jina lake Yahya.” **(Aal ʿImran: 39)**

Zakariya akashangaa:

“Ewe Mola wangu! Nitapataje mtoto hali mimi nimefikia uzee na mke wangu ni tasa?”

Allah akajibu:

“Ndivyo hivyo. Allah hufanya apendalo.” **(Aal ʿImran: 40)**

📌 Hapa funzo kubwa:
👉 **Uwezo wa Allah hauzuiliwi na sababu**

✨ 4. ISHARA YA KIMYA

Zakariya akaomba apewe ishara.

Allah akampa ishara ya ajabu:

“Ishara yako ni kwamba hutazungumza na watu kwa siku tatu isipokuwa kwa ishara.”
(Aal ʿImran: 41)

Lakini:

- Aliendelea kumdhukuru Allah
- Aliendelea kusabih

📌 Ishara hii ilikuwa:

- Kuimarisha imani
- Kuthibitisha muujiza

👶 5. KUZALIWA KWA NABII YAHYA

Mke wa Zakariya akapata ujauzito kwa idhini ya Allah.

Mtoto akazaliwa:
👉 Jina lake **Yahya (A.S)**

Allah anasema:

“Ewe Yahya! Shika Kitabu kwa nguvu.”
(Maryam: 12)

Yahya:

- Alikuwa mchamungu tangu utotoni

- Mpole
- Mnyenyekevu
- Mtii kwa wazazi wake

🕊 6. ZAKARIYA NA YAHYA: DA‘WAH YA PAMOJA

Zakariya na mwanawe Yahya waliendelea:

- Kufundisha Tawhidi
- Kurekebisha jamii
- Kupinga dhulma ya watawala

Walikuwa mfano wa:

👉 Baba na mwana katika da‘wah

⚔ 7. MAJARIBU NA MWISHO WA NABII ZAKARIYA

Qur’ani haielezi kwa kina namna alivyofariki Nabii Zakariya, lakini inaashiria kuwa:

- Alipingwa vikali
- Alidhuriwa na watawala dhalimu wa Bani Israil

Allah anasema kuhusu watu wa Bani Israil:

“Walikuwa wakiwaua mitume bila haki.”
(Aal ʿImran: 112)

Kwa mujibu wa riwaya sahihi za wanazuoni:
👉 Nabii Zakariya aliuawa shahidi kwa ajili ya haki

MAFUNZO KATIKA KISA CHA NABII ZAKARIYA

1. Dua ya siri ina nguvu kubwa
2. Usikate tamaa hata uzee ukifika
3. Nia njema huifanya dua iwe ibada
4. Allah huvunja sheria za maumbile
5. Mtoto mwema ni zawadi kubwa
6. Wema hauishi kwa anasa bali kwa subira
7. Mitume nao hujaribiwa sana

✨ HITIMISHO

Nabii **Zakariya (A.S)** alikuwa:

- Mfano wa matumaini yasiyokufa
- Kielelezo cha dua ya dhati
- Baba wa Nabii Yahya
- Shahidi wa haki

Allah amehifadhi kisa chake katika Qur'ani ili:
☞ Kila mwenye kukata tamaa apate tumaini
☞ Kila mwenye kuomba ajifunze adabu ya dua.

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

KISA CHA NABII YAHYA

UTANGULIZI:

Nabii **Yahya bin Zakariya (A.S)** alikuwa:

- Mtume wa Allah
- Mtoto wa muujiza
- Alizaliwa kwa wazazi wazee sana
- Mfano wa usafi, ucha-Mungu na ujasiri wa haki

Qur'ani inamtaja Nabii Yahya kwa sifa ambazo **hakutajwa nabii mwingine kwa namna ileile**.

Allah ﷻ anasema:

"Ewe Yahya! Shika Kitabu kwa nguvu."
(Maryam: 12)

👶 1. KABLA YA KUZALIWA: AHADI YA ALLAH

Kabla hajazaliwa:

- Allah alimpa **jina maalumu**
- Jina ambalo halijawahi kutolewa kwa mtu kabla yake

"Hakika tunakubashiria mtoto jina lake Yahya, hatujamfanyia yeyote jina hilo kabla yake." **(Maryam: 7)**

Hii inaonyesha:

👉 Uteuzi wa pekee

👉 Maandalizi ya kiungu tangu kabla ya kuzaliwa

2. KUZALIWA KWA MUUJIZA

Yahya alizaliwa:

- Baba yake Zakariya akiwa mzee sana
- Mama yake akiwa tasa

Lakini Allah anasema:

"Hakika tumemsikia dua yake na tukampa Yahya." **(Al-Anbiya: 90)**

📌 Funzo:

👉 Hakuna hali inayomzuilia Allah kutekeleza alichopanga

📖 3. HEKIMA NA UTUME WA MAPEMA

Yahya alipata:

- Hekima akiwa mtoto mdogo
- Uelewa wa Kitabu (Taurati)

"Na tukampa hekima alipokuwa mtoto." **(Maryam: 12)**

Hii inaonyesha:

- Ukomavu wa kiroho mapema
- Kulelewa moja kwa moja na ulinzi wa Allah

🌸 4. TABIA NA SIFA ZA NABII YAHYA

Allah amemtaja Yahya kwa sifa nyingi adhimu:

"Na huruma kutoka kwetu, na usafi; naye alikuwa mcha Mungu." **(Maryam: 13)**

Sifa zake zilikuwa:

- Mpole
- Mnyenyekevu

- Safi wa nafsi
- Mtiifu kwa wazazi
- Asiyejivuna wala jeuri

“Wala hakuwa jeuri wala mwasi.”
(Maryam: 14)

🕊 5. UHUSIANO NA NABII ISA (A.S)

Yahya alikuwa:

- Wa zama moja na Nabii Isa (A.S)
- Alimwamini na kumsaidia
- Alithibitisha utume wa Isa

Qur’ani inasema:

“Na mwenye kusadikisha neno kutoka kwa Allah.” **(Aal ʿImran: 39)**

Wanazuoni wengi wanasema:
👉 “Neno kutoka kwa Allah” hapa ni **Nabii Isa (A.S)**

⚖️ 6. UJASIRI WA HAKI NA KUPINGA DHULMA

Yahya alikuwa:

- Hasemi uongo

- Hasemi haki kwa hofu

Aliwakemea:

- Watawala dhalimu
- Watu waliokiuka sheria za Allah

Hapa ndipo:
👉 Akawa hatarini

7. KIFO CHA SHAHIDI

Qur'ani inaashiria kuwa:

- Watu wa Bani Israil waliwaua mitume bila haki

"Na wanawaua mitume bila haki."
(Aal ʿImran: 21)

Kwa mujibu wa riwaya sahihi za wanazuoni:
👉 Nabii Yahya aliuawa shahidi kwa kusema haki

Mtume Muhammad ﷺ alisema (kwa maana):

"Hakuna mtu aliyewahi kuuawa shahidi kwa njia ya Allah akiwa mdogo kama Yahya bin Zakariya."

(Maudhui yamethibiti katika riwaya za wanazuoni wa tafsiri na hadith)

8. HESHIMA YA ALLAH KWA YAHYA

Allah alimpa salamu maalumu:

"Amani iwe juu yake siku alipozaliwa, siku atakapokufa, na siku atakapofufuliwa akiwa hai." **(Maryam: 15)**

Hii ni heshima ya kipekee sana.

MAFUNZO KATIKA KISA CHA NABII YAHYA

1. Usafi wa moyo ni cheo kikubwa
2. Ucha-Mungu huanza utotoni
3. Haki husemwa hata kwa gharama ya maisha
4. Utii kwa wazazi ni ibada
5. Shahada ni cheo cha juu
6. Allah huandaa waja wake mapema
7. Umri mdogo hauzuii utukufu

✨ HITIMISHO

Nabii **Yahya (A.S)** alikuwa:

- Mtoto wa muujiza
- Nabii wa haki

- Mfano wa usafi na ujasiri
- Shahidi wa haki

Allah amesimulia kisa chake ili:

☞ Vijana wajifunze ucha-Mungu

☞ Wazee wajifunze matumaini

☞ Wote wajifunze kusema haki bila woga.

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

KISA CHA NABII ISA

UTANGULIZI:

Nabii **Isa (A.S)** ni miongoni mwa:

- Mitume wakubwa wa Allah
- Mtume mwenye miujiza mingi
- Mtume aliyekuja kuhuisha nyoyo zilizokufa
- Mtume aliyedhulumiwa zaidi katika historia

Allah ﷻ anasema:

"Hakika Masihi Isa bin Maryam ni Mtume wa Allah." **(An-Nisaa: 171)**

❁ 1. MARYAM: MWANZO WA KISA

Kisa cha Isa kinaanza na **Maryam (A.S)**:

- Mwanamke mtukufu
- Safi
- Aliyechaguliwa juu ya wanawake wote wa zama zake

"Hakika Allah amekuchagua, akakutakasa, na akakuteua juu ya wanawake wa walimwengu." **(Aal ʿImran: 42)**

Maryam alilelewa katika ibada, chini ya uangalizi wa **Nabii Zakariya (A.S)**.

👶 2. BISHARA YA KUZALIWA KWA ISA

Malaika Jibril (A.S) alimletea Maryam bishara:

"Hakika mimi ni mjumbe wa Mola wako ili nikubashirie mtoto mtakatifu." **(Maryam: 19)**

Maryam alishangaa:

- Hana mume
- Hajawahi kuguswa na mwanaume

Lakini Allah akasema:

“Ndivyo hivyo, Allah huumba apendacho.” **(Aal ʿImran: 47)**

📌 Funzo:

👉 Uumbaji wa Allah hauzuiliwi na sababu za kawaida

🌴 3. KUZALIWA KWA MUUJIZA

Maryam alijifungua peke yake, chini ya mtende.

Allah akamfariji:

“Usihuzunike, Mola wako ameweka kijito chini yako.” **(Maryam: 24)**

Isa alizaliwa:

- Bila baba
- Kama muujiza mkubwa

🗣 4. ISA AZUNGUMZA UTOTONI

Watu walimtuhumu Maryam.

Ndipo Isa akazungumza akiwa mchanga:

“Hakika mimi ni mja wa Allah, amenipa Kitabu na amenifanya Nabii.” **(Maryam: 30)**

📌 Huu ulikuwa:
👉 Ushahidi wa usafi wa Maryam
👉 Muujiza wa wazi

📖 5. UTUME WA NABII ISA

Isa alitumwa kwa:

- Bani Israil
- Kuirejesha Taurati
- Kuondoa upotovu wa dini

“Na nihalalishe baadhi ya mliyoharamishiwa.”
(Aal ʿImran: 50)

Aliwaita watu kwa:

- Tawhidi
- Ucha-Mungu
- Unyenyekevu

✨ 6. MIUJIZA YA NABII ISA

Kwa idhini ya Allah, Nabii Isa:

- Aliponya vipofu
- Aliponya wakoma
- Alifufua wafu

- Alitengeneza ndege kwa udongo akapuliza, akaishi

“Kwa idhini ya Allah.” **(Aal ʿImran: 49)**

📌 Qur’ani inasisitiza:
👉 Miujiza ni kwa ruhusa ya Allah, si kwa nguvu ya Nabii Isa mwenyewe

7. MEZA YA CHAKULA KUTOKA MBINGUNI

Wanafunzi wake waliomba ishara zaidi.

Allah akateremsha **Meza ya chakula (Ma’ida)** kutoka mbinguni.

“Nitakuteremshieni meza (ya chakula) kutoka mbinguni.” **(Al-Ma’ida: 114)**

⚠ 8. NJAMA YA KUMUUA NABII ISA

Watu wa Bani Israil:

- Walimkataa
- Walipanga kumuua

Lakini Allah akasema:

“Hawakumuua wala hawakumsulubisha, bali walifananishiwa.” **(An-Nisaa: 157)**

⬆ 9. ALLAH ANAMNYANYUA NABII ISA

Allah alimwokoa Nabii Isa:

“Bali Allah alimnyanyua kwake.”
(An-Nisaa: 158)

📌 Nabii Isa:

- Hakufa
- Hajasulubiwa
- Yuko hai kwa Allah

🕯 10. KURUDI TENA KWA NABII ISA MWISHONI MWA DUNIA

Mtume Muhammad ﷺ amesema katika hadithi sahihi:

“Kwa hakika Isa bin Maryam atashuka tena.” *(Bukhari & Muslim)*

Atakapokuja:

- Atavunja misalaba
- Ataua nguruwe
- Ataeneza haki

- Atamuua Masihi Dajjal (Mfitinishaji Mkuu)

⚖ 11. NABII ISA SIKU YA KIYAMA

Allah atamuuliza Nabii Isa:

“Kumbuka Atakaposema Allah kumwambia Nabii Isa “Je, uliwaambia watu nifanyeni Mimi na mama yangu Miungu miwili kinyume na Allah (Mungu mmoja)?” **(Al-Ma’ida: 116)**

Nabii Isa Atasema:

“Umetakasika! Siwezi kusema kisichkuwa haki….”

MAFUNZO KATIKA KISA CHA NABII ISA

1. Allah huumba bila mipaka
2. Nabii si Mungu
3. Miujiza ni kwa idhini ya Allah
4. Haki huja kwa subira
5. Dini ya kweli ni Tawhidi
6. Upotovu hutokana na kupitiliza
7. Nabii Isa atarudi tena kuirekebisha dunia

✨ HITIMISHO

Nabii **Isa (A.S)** ni:

- Mtume mkubwa
- Mja wa Allah
- Neno la haki
- Ishara kwa walimwengu

Uislamu:

👉 Unampenda Nabii Isa

👉 Unamuheshimu Nabii Isa

👉 Lakini haujaamrisha kumuabudu

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

MAISHA YA NABII MUHAMMAD ﷺ

1. HALI YA WAARABU KABLA YA KUZALIWA KWA MTUME ﷺ

Kabla ya kuja kwa Mtume ﷺ, waarabu walikuwa katika hali iitwayo **"Jahiliyyah"** (enzi za ujinga):

Kimaadili

- Uzinzi ulikuwa wazi
- Pombe ilikuwa sehemu ya heshima
- Wasichana walizikwa hai
- Mwanamke hakuwa na haki
- Mtumwa hakuwa binadamu kamili

Kidini

- Sanamu zilikuwa zaidi ya 360 ndani ya Ka'bah
- Tawhidi ya Nabii Ibrahim ilikuwa imepotoshwa
- Kila kabila lilikuwa na mungu wake

Kijamii

- Mwenye Nguvu ndio mwenye haki
- Masikini na wanyonge walidhulumiwa sana
- Vita vya kikabila havikuwa na mwisho

📌 **Funzo:** Dunia ilihitaji Mtume wa kurejesha utu, haki na mwanga.

2. NASABA NA HESHIMA YA UZAWA

Mtume ﷺ anatokana na:

- **Quraysh**
- **Banu Hashim**
- Ukoo uliokuwa na heshima, ulinzi wa Ka‘bah na kuhudumia mahujaji

Mtume ﷺ Alisema:

“Hakika Allah alinichagua kutoka kwa vizazi bora.” *(Muslim)*

📌 Hii inaonyesha kuwa:

👉 Allah huandaa mitume wake hata kwa nasaba zilizo bora.

3. KUZALIWA KWAKE ﷺ (MWAKA WA TEMBO)

Alizaliwa:

- Makkah
- Mwaka ambao Allah alimwangamiza Abraha
- Kama ishara ya ulinzi kwa Nyumba kongwe ya ibada

🔹 Baba yake Abdullah alifariki kabla ya kuzaliwa

🔹 Alizaliwa yatima — bila baba

📌 **Funzo la kina:**

👉 Ulinzi wa mtoto hautokani na baba, bali na Allah

4. UTOTO NA MALEZI YA KINA

◆ Kunyonyeshwa na Halimah Sa‘diyyah

- Baraka zilionekana nyumbani kwake
- Mifugo iliongezeka
- Ukame ukaondoka

◆ Kifua kufunguliwa (Shaqquṣ-Ṣadr)

- Malaika waliusafisha moyo wake
- Kuondoa chembe ya Shetani

📌 Funzo:

👉 Mtume aliandaliwa kiroho mapema kabisa

5. ULEZI BAADA YA KIFO CHA MAMA

Mama yake Aminah alifariki akiwa na miaka 6
Babu yake Abdul-Muttalib akamlea, Alipofika miaka 8 Babu yake naye Alifariki.
Baada ya hapo akalelewa na ami yake Bwana Abu Talib

📌 Athari za kina:

- Alifahamu uchungu wa yatima
- Ndiyo sababu alisisitiza sana haki za yatima

6. UJANA, TABIA NA SIFA ZAKE

◆ Al-Amin

- Aliaminiwa hata na maadui
- Mali iliwekwa kwake kama amana

◆ **Hakuwahi:**

- Kunywa pombe
- Kusujudia sanamu
- Kufanya uasherati

📌 **Funzo:**

👉 Maadili mema huanza kabla ya utume.

7. NDOA YAKE NA KHADIJA (R.A)

Ndoa hii ilikuwa:

- Ya utulivu
- Ya msaada wa kihisia
- Ya msaada wa kifedha

Khadija:

- Alimfariji wakati wa wahyi wa kwanza
- Alimtia moyo wakati alipokataliwa
- Alimwamini bila shaka yoyote

Mtume ﷺ Alisema:

“Hakuna aliyenipa kama Alivyonipa Khadija.”

📌 **Funzo:**

👉 Ndoa ni nguzo ya da‘wa

8. MWANZO WA WAHYI

Katika pango la Hiraa:

- Alikuwa akitafakari
- Akichukia shirki

Jibril akamjia:

- Kwa ghafla
- Kwa nguvu

Mtume ﷺ Alitetemeka na kuogopa
Khadija Mkewe akamfariji na akamtuliza.

📌 **Funzo:**

👉 Wahy si kitu chepesi – ni mzigo mzito

9. DA‘WA YA SIRI NA YA WAZI

◆ Da‘wa ya siri

- Aliwaendea watu mmoja mmoja
- Akawajenga imani kwanza

◆ Da‘wa ya wazi

- Alikabiliana na upinzani
- Alidharauliwa
- Alitukanwa

📌 Funzo:

👉 Mabadiliko huanza taratibu

10. MATESO MAKUBWA – KINA CHA SUBIRA

Waislamu wa mwanzo waliteswa kwa:

- Kupigwa
- Kuteswa jangwani
- Kunyimwa chakula

Mtume :ﷺ

- Hakulaani
- Hakulipiza

📌 Funzo la kina:

👉 Subira ni silaha ya waumini.

11. MWAKA WA HUZUNI

Kifo cha:

- Khadija
- Abu Talib

Mtume ﷺ:

- Alipoteza mlinzi (Ami yake)
- Alipoteza mfariji (Mke wake)

📌 Huu ulikuwa mtihani mkubwa zaidi wa kihisia.

12. ISRAA NA MI‘RAAJ

- Safari ya kimwili na kiroho
- Mtume akapaa mbinguni
- Akazungumza na Allah bila pazia

Swala:

- Ikawa nguzo ya dini
- Zawadi ya mbinguni

13. HIJRAH – MAPINDUZI YA HISTORIA

Hijrah:

- Sio kukimbia

- Ni mkakati wa kujenga jamii mpya

Madina:

- Akaunganisha Muhajirina (wageni kutoka Makka) na Ansar (wenyeji wa Madina)
- Akajenga mskiti (kituo cha Ibada na Harakati za Uislamu)
- Akaweka katiba (makubaliano) ya kwanza ya kijamii.

14. VITA NA MAADILI YAKE

Vita vyote:

- Vilikuwa vya kujilinda
- Hakuruhusu dhulma
- Hakuruhusu kuua wasio na hatia

📌 Mtume ﷺ Alifundisha kuwa:

👉 Vita pia vina maadili na sharia zake.

⚔ VITA VIKUU ALIVYOSHIKI MTUME MUHAMMAD ﷺ

📌 Mtume Muhammad ﷺ **alishiriki takriban vita 27 (Ghazwah)**, na **hakuwahi kupigana vita kwa uchokozi**, bali vyote vilikuwa:

- Kujilinda
- Kulinda uhuru wa dini
- Kuzuia dhulma
- Kulinda mikataba

Allah ﷻ Amesema:

“Imelazimishwa kwenu kupigana (vita) ilhali mnavichukia, na huenda mkachukia kitu nacho ni kheri kwenu.” **(Al-Baqarah: 216)**

1. VITA YVA BADR (2 H)

📍 **Mahali:**

Badr – karibu na Madina

🎯 **Sababu:**

- Makuraysh walinyang’anya mali ya Waislamu Makka
- Msafara wa Makuraysh ulipita karibu na Madina
- Makuraysh walikuja na jeshi kubwa kuonyesha nguvu

👥 **Idadi:**

- Waislamu: ~313

- Makafiri: ~1000

⚔ **Tukio Kuu:**

- Ushindi mkubwa wa Waislamu licha ya uchache
- Malaika walisaidia (Qur'an imethibitisha)

"Nilipowasaidia kwa malaika elfu moja…"
(Al-Anfaal: 9)

🏆 **Matokeo:**

- Ushindi wa kwanza wa Uislamu
- Hofu ikaingia mioyoni mwa maadui
- Uislamu ukaanza kupata heshima

📚 **Mafunzo:**

- Ushindi unatoka kwa Allah, si idadi
- Imani ya kweli hushinda silaha

2. VITA VYA UHUD (3 H)

📍 **Mahali:**

Mlima Uhud – Madina

🎯 **Sababu:**

- Quraysh walitaka kulipiza kisasi cha Badr

👥 Idadi:

- Waislamu: ~700
- Makafiri: ~3000

⚔ Tukio Kuu:

- Waislamu walishinda mwanzo
- Wapiga mishale walikiuka amri
- Quraysh walirudi na kushambulia

Mtume ﷺ alijeruhiwa

🏆 Matokeo:

- Hasara kwa Waislamu
- Shahidi: Hamza (R.A)

"Na hakika mlishindwa kwa sababu ya matamanio yenu." **(Aal-ʿImran: 152)**

📚 Mafunzo:

- Kutii amri ni muhimu
- Ushindi hauji bila nidhamu

3. VITA VYA KHANDAQ (AHZAB) (5 H)

📍 Mahali:

Madina

🎯 Sababu:

- Makabila mengi yalishirikiana kuangamiza Waislamu kwa ujumla.

👥 Idadi:

- Maadui: ~10,000
- Waislamu: ~3,000

⚔ Mkakati:

- Mtaro mkubwa-handaki lilichimbwa
- Wazo la kivita la Salman Al-Farisi (R.A)

🏆 Matokeo:

- Maadui walishindwa bila vita kubwa
- Allah alituma upepo mkali

"Na Allah akarejesha makafiri kwa hasira zao." **(Al-Ahzaab: 25)**

📚 **Mafunzo:**

- Akili ni silaha
- Ushirikiano ni nguvu

4. VITA YVA BANI QURAYDHWAH (5 H)

🎯 **Sababu:**

- Walivunja mkataba
- Walishirikiana na maadui wakati wa Khandaq

⚔ **Tukio:**

- Walizingirwa
- Hukumu ilitolewa kwa sheria ya Taurati

📚 **Mafunzo:**

- Mikataba ni lazima iheshimiwe
- Usaliti una athari mbaya mwishoni

5. VITA VYA BANI MUSTALIQ (6 H)

🎯 **Sababu:**

- Walipanga kushambulia Madina

🏆 **Matokeo:**

- Ushindi wa Waislamu
- Watu wengi wakaingia katika Uislamu

6. VITA VYA KHAYBAR (7 H)

📍 Mahali:

Khaybar

🎯 Sababu:

- Mayahudi walikuwa kitovu cha njama

⚔ Tukio:

- Ngome zenye nguvu
- Ali bin Abi Talib (R.A) Alishika bendera

🏆 Matokeo:

- Khaybar ilifunguliwa
- Waislamu wakapata nguvu ya kiuchumi

📚 Mafunzo:

- Subira huleta ushindi
- Uongozi wa haki hushinda hila

7. VITA VYA MU'TAH (8 H)

📍 **Mahali:**

Mu'tah (Jordan ya leo)

🎯 **Sababu:**

- Mjumbe wa Mtume aliuawa

👥 **Idadi:**

- Waislamu: ~3,000
- Warumi: ~200,000

⚔ **Tukio:**

- Makamanda wote watatu waliuawa shahidi
- Khalid bin Walid akaongoza kwa hekima

📚 **Mafunzo:**

- Ujasiri wa haki
- Mkakati ni muhimu kuliko nguvu

8. VITA VYA UKOMBOZI WA MAKKA (8 H)

🎯 **Sababu:**

- Quraysh walivunja mkataba wa Hudaybiyah

⚔ **Tukio:**

- Mtume aliingia Makka bila vita
- Aliwasamehe wote

“Nendeni, muko huru.”

🏆 **Matokeo:**

- Shirki ikavunjwa
- Uislamu ukatawala Makka

📚 **Mafunzo:**

- Rehema ni ushindi mkubwa zaidi

9. VITA VYA HUNAYN (8 H)

🎯 **Sababu:**

- Makabila yalitaka kuzuia Uislamu

⚔ **Tukio:**

- Waislamu walishindwa mwanzo
- Wakarejea kwa Allah, Akawapa utulivu.

“Idadi yenu haikukusaidieni.”
(At-Tawbah: 25)

📚 **Mafunzo:**

- Utegemezi wa Allah ni muhimu

10. VITA VYA TABUK (9 H)

🎯 **Sababu:**

- Tishio la Warumi

⚔ **Tukio:**

- Safari ngumu
- Hakukuwa na mapigano

🏆 **Matokeo:**

- Maadui waliogopa
- Uislamu ukawa na nguvu ya kimataifa

📚 **Mafunzo:**

- Jihadi si mapigano tu
- Kujitolea ni msingi mkubwa wa ushindi

ZINGATIA:

Vita vya Mtume ﷺ vilikuwa:

- Vyenye maadili
- Vyenye mipaka

- Vyenye rehema

Mtume ﷺ:
❌ Hakupigana kwa tamaa
❌ Hakulazimisha dini
✅ Alilinda haki na utu

15. UFUNGUZI WA MAKKA

Aliingia:

- Bila kulipiza kisasi
- Bila kumwaga damu

Akasema:

“Leo hakuna lawama juu yenu.”

📌 **Funzo:**
👉 Rehema hushinda nguvu

16. HUTUBA YA KUAGA

Alizungumzia:

- Usawa wa binadamu (Binadamu wote ni sawa)
- Haki za wanawake (kuwatendea wema)
- Uharamu wa dhulma

📌 Hutuba hii ni msingi wa haki za binadamu.

17. KIFO CHA MTUME ﷺ

Alifariki Madina Akiwa na umri wa miaka 63.

- Lakini ujumbe wake haukufa
- Uislamu ukaendelea kuenea pande zote

Abu Bakr alisema:

“Anayemuabudu Muhammad, basi Muhammad amekufa. Na anayemuabudu Allah, Allah yu hai hafi.”

HITIMISHO:

Maisha ya Nabii Muhammad ﷺ ni:

- Shule ya maadili
- Mwongozo wa uongozi
- Dira ya maisha

👉 Kila kipengele ni somo na

👉 Kila tukio ni mwanga.

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim

MWISHO

Kwa kufika hapa, msomaji mpendwa, safari yetu kupitia visa vya Mitume wa Allah imefikia tamati yake, lakini **mafunzo yake hayana mwisho**. Haya siyo masimulizi ya kale yaliyofichwa katika kurasa za historia, bali ni **miale ya nuru** inayomulika njia ya maisha ya mwanadamu nyanja zote na kila zama.

Katika kila kisa tumeshuhudia:

- Subira ya waliodhulumiwa
- Ushindi wa haki juu ya batili
- Rehema ya Allah kwa waja wake
- Na ukweli kwamba njia ya uongofu huanza na **imani thabiti.**

Mitume hawakuwa malaika; walikuwa wanadamu waliokabili majaribu, waliumia, walikataliwa, lakini **hawakuwahi kusaliti amana ya ukweli**. Ndiyo maana Allah aliwateua wawe vioo vya kutuonyesha jinsi ya kuishi kwa Ucha-Mungu, uadilifu na matumaini.

Visa vya Mitume vinatufundisha kuwa:
👉 Ushindi haupimwi kwa nguvu, bali kwa **Imani thabiti**.
👉 Subira si udhaifu, bali ni nguvu ya rohoni
👉 Haki huchelewa, lakini haipotei
👉 Na rehema ya Allah ni kubwa kuliko makosa ya waja.

Tunamuomba Allah ﷻ:
Atujaalie kuyazingatia mafunzo ya Mitume wake,
Atutakase nyoyo zetu kwa nuru ya wahyi,
Atutunuku subira kama ya Nuh,
Ujasiri kama wa Ibrahim,
Unyenyekevu kama wa Musa,
Rehema kama ya Muhammad ﷺ,
Na atujaalie kuwa miongoni mwa watakaofufuliwa pamoja nao Siku ya Kiyama.

Aamiin.

Kimekusanywa na Kuandikwa na:

TAHIR ALI MOH'D

0773274875, Media Platform: Jiongezee Maarifa

1/1/2026, BUBUBU ZANZIBAR